

**LISTA PROJEKTÓW ZINTEGROWANYCH
REALIZUJĄCYCH CELE STRATEGII ROZWOJU
PONADLOKALNEGO PARTNERSTWA NADBUŻAŃSKIEGO DO
ROKU 2030**

PROJEKT NR 1.

Tytuł projektu:	Wsparcie infrastruktury turystyki na Obszarze Funkcjonalnym – trasa rowerowa „Partnerstwa Nadbużańskiego”
Nazwa lidera/wnioskodawcy:	Gmina Ruda-Huta
Partnerzy projektu: należy wymienić wszystkie podmioty zaangażowane w realizację projektu poprzez powielenie poniższej tabeli [wpisz czy dotyczy]	Gmina Hanna
	Gmina Hańska
	Gmina Stary Brus
	Gmina Urszulin
	Gmina Wola Uhruska
	Gmina Wiryki
	Powiat Włodawski
Rola partnera w projekcie (w tym udział finansowy):	Każdy partner realizuje zakres inwestycyjny/infrastrukturalny na poziomie swojej jednostki (realizacja, rozliczenie).
Numer i nazwa Działania w ramach Szczegółowego Opisu Priorytetów programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027: (należy wpisać nr i nazwę Działania oraz uzasadnić zgodność projektu z danym Działaniem, konkretny kod interwencji z danego Działania Programu)	FELU.11.05 OCHRONA DZIEDZICTWA NATURALNEGO, BEZPIECZEŃSTWO I ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONEJ TURYSTYKI OBSZARÓW INNYCH NIŻ MIEJSKIE EFRR.CP5.II - Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie Kody interwencji: 165 - Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych, 167 - Ochrona, rozwój i promowanie

	dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki poza obszarami Natura 2000
Okres realizacji:	2025-2029
Całkowita wartość projektu: szacowana całkowita wartość projektu (koszty kwalifikowalne + niekwalifikowalne)	9 265 000,00 zł
Kwota dofinansowania:	7 875 250,00 zł (85%)
Planowany wkład własny Wnioskodawcy:	1 389 750,00 zł (15%) w tym: Ruda-Huta - 30 000,00 zł Wola Uhruska - 633 000,00 zł Hańsk - 195 000,00 zł Urszulin - 156 750,00 zł Stary Brus - 15 000,00 zł Wiryki - 300 000,00 zł Hanna- 30 000,00 zł Powiat Włodawski - 30 000,00 zł
Inne źródło finansowania:	Nie dotyczy

Krótki opis projektu: (należy wskazać opis potrzeby realizacji projektu, cel, przedmiot, wskazanie głównych odbiorców projektu, zakres rzeczowy).

Obszar doliny rzeki Bug wyróżnia się unikalnymi walorami przyrodniczymi i kulturowymi, które mają ogromny potencjał turystyczny. Istniejąca infrastruktura turystyczna jest niewystarczająca, aby w pełni wykorzystać potencjał turystyczny obszaru. Obszar funkcjonalny nie posiada wspólnego, jednolitego systemu oznakowania atrakcji turystycznych. Rosnące zapotrzebowanie na ekologiczne formy spędzania wolnego czasu, wymaga inwestycji w infrastrukturę turystyczną i transportową. Pozwoli to na rozwój potencjału turystycznego obszaru oraz na skuteczną ochronę terenów cennych przyrodniczo przed nieskoordynowanym ruchem turystycznym. Inwestycje w infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną i sportową w obszarze funkcjonalnym, zwiększą dostępność do lokalnych atrakcji turystycznych. Zakres projektu obejmuje zintegrowane działania dotyczące infrastruktury turystycznej, mające na celu rozwój potencjału i atrakcyjności turystycznej obszaru w oparciu o walory przyrodnicze, krajobrazowe oraz poprawę jakości bazy turystycznej.

Celem projektu jest rozwój potencjału i atrakcyjności turystycznej obszaru funkcjonalnego w oparciu o walory przyrodnicze, krajobrazowe oraz poprawę jakości bazy turystycznej.

Wskaźniki:

- WLWK-RCO074 - Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego,
- WLWK-RCO075 - Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego,
- WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem,
- WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem.

Główni odbiorcy projektu:

- turyści krajowi i zagraniczni - którzy zyskają dostęp do infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej obszaru funkcjonalnego,
- mieszkańcy powiatu włodawskiego, korzystający z udostępnionej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i transportowej,
- przedsiębiorcy lokalni, którzy odniosą korzyści ze zwiększonego ruchu turystycznego, w tym właściciele obiektów noclegowych, gastronomicznych i wypożyczalni sprzętu,
- społeczności lokalne, które dzięki projektowi będą mogły promować lokalne produkty i usługi oraz rozwijać działalność gospodarczą.

Zakres rzeczowy projektu:

I. Wytyczenie i szlaków rowerowych i turystycznych w gminach obszaru funkcjonalnego

1. Wytyczenie szlaków rowerowych i turystycznych z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury drogowej i pieszo-rowerowej – szlak partnerstwa nadbużańskiego samorządów gmin Ruda-Huta, Wola Uhruska, Hańsk, Urszulin, Stary Brus, Wiryki, Hanna i samorządu powiatu włodawskiego.

Koncepcja trasy: początek – Ruda-Huta (stacja kolejowa lub Zarudnia skrzyżowanie z GreenVelo) – Wola Uhruska – Hańsk – Urszulin - Stary Brus – Wiryki – Hanna – Włodawa-Orchówek (koniec przy stacji kolejowej). Możliwość powrotu pociągiem sezonowym do Chełma. Nawierzchnia szlaku rowerowego – gruntowe, utwardzone, asfaltowe w ciągu dróg wojewódzkich, powiatowych, gminnych oraz dróg niepublicznych.

2. Wyznaczenie szlaków tematycznych:

1) w gminie Ruda-Huta: szlak historyczny „Powstańców Styczniowych”, szlak przyrodniczy,

2) w gminie Wola Uhruska: szlak historyczny i ornitologiczny,

3) w gminie Hańsk: „Szlak znikających wsi”, modernizacja oznakowania „Szlaku konnego”,

4) w gminie Stary Brus: Stary Brus-Mietułka-Wytyczno oraz Hola-Horostyta,

5) w gminie Wiryki: szlaki kulturowe, szlaki o wysokich walorach przyrodniczych.

3. Instalacja systemu oznakowania tras turystycznych, obejmującego tablice informacyjne i kierunkowskazy, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi standardów oznakowania szlaków (ustawienie tablic informacyjnych, znaków drogowych, kierunkowskazów, itp.).

4. Integracja tras szlaków gminnych z wytyczonym „szlakiem partnerstwa nadbużańskiego” oraz innymi istniejącymi trasami turystycznymi Green Velo, PTTK.

5. Montaż elementów infrastruktury towarzyszącej, w tym: stacji napraw rowerów, miejsca postojowe, wiaty widokowe i odpoczynkowe, stojaki na rowery, ławki i kosze na śmieci.

6. Opracowanie gier terenowych tzw. Questów na terenie obszaru funkcjonalnego z wykorzystaniem IT.

7. Promocja projektu, w tym działania edukacyjne i informacyjne na temat korzyści wynikających z ekologicznego transportu i ochrony przyrody. Opracowanie mapy turystycznej tras rowerowych, obiektów noclegowych i atrakcji turystycznych.

II. Rozbudowa infrastruktury turystycznej w gminach obszaru funkcjonalnego

1. Zagospodarowanie parku w centrum wsi w Woli Uhruskiej – budowa alejek wraz z oświetleniem, ustawienie elementów małej architektury, stolików do gier, budowa tężni solankowej oraz trasy rolkowo-hulajnogowej.

2. Zagospodarowanie otoczenia zalewu w Woli Uhruskiej - remont i doposażenie ośrodka wypoczynkowego POMPKA, poszerzenie kąpieliska oraz zakup sprzętu i urządzeń wodnych

3. Budowa wiat turystycznych na terenie gminy Hańsk - w miejscowości Konstantynówka i Szcześnik. W ramach zagospodarowania terenu utwardzone zostaną nawierzchnie, wykonane zostaną nowe nasadzenia roślinności oraz ustawione zostaną elementy małej architektury (ławki, stoły oraz kosze na śmieci)infrastruktury. Obiekty będą uwzględniały potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

4. Zagospodarowanie turystyczne przy Ośrodku Animacji Społeczno-Kulturalnej w Wereszczynie.

W ramach zadania zagospodarowany zostanie teren w postaci placu zabaw ze strefami dla różnych grup społecznościowych, zadaszenie w postaci wiaty grillowej. Na terenie ośrodka wykonane zostaną nowe nasadzenia. Wstęp na teren będzie otwarty i dostępny dla turystów i mieszkańców.

Projekt realizowany w ramach zadania będzie zgodny z dokumentem „Standardy projektowe dla tras rowerowych województwa lubelskiego” (w wersji obowiązującej na dzień ogłoszenia naboru) oraz zapewniona zostanie zgodność z Wytycznymi Ministerstwa Infrastruktury - Wytyczne organizacji bezpiecznego ruchu rowerowego (w wersji obowiązującej na dzień ogłoszenia naboru).

Uzasadnienie zintegrowanego charakteru przedsięwzięcia: (należy uzasadnić zintegrowany charakter działań (w tym opis terytorialnego zasięgu projektu), jego odbiorców oraz wskazać oddziaływanie na rozwiązywanie wspólnych problemów, wykorzystanie potencjałów obszaru funkcjonalnego (terytorium współpracy JST) oraz sposób w jaki projekt wpisany jest cele strategii IIT)

Przedsięwzięcie tworzy ciągły, ponadgminny szlak łączący kluczowe miejscowości i węzły przesiadkowe (w tym powiązania z istniejącymi trasami i koleją sezonową), zapewniając jednolite standardy infrastruktury i oznakowania. Zasięg terytorialny obejmuje spójny obszar funkcjonalny po obu stronach ciągów komunikacyjnych prowadzących do najważniejszych atrakcji przyrodniczych i kulturowych, w szczególności Polesia i Nadbuża.

Zakres rzeczowy obejmuje budowę i doposażenie odcinków tras oraz ciągów pieszo-rowerowych, miejsca odpoczynku, wiaty/wieże widokowe, stojaki, stacje serwisowe, sposobnik informacji turystycznej i ujednolicone wayfinding. Realizacja równoległa w każdej JST według wspólnych standardów zapewnia efekt sieciowy, jednorodne doświadczenie użytkownika oraz możliwość uruchamiania wspólnych działań promocyjnych i zarządczych.

Odbiorcami są turyści krajowi i zagraniczni, mieszkańcy gmin partnerstwa (codzienna mobilność rekreacyjna), lokalni przedsiębiorcy (noclegi, gastronomia, wypożyczalnia, przewodnicy) oraz instytucje kultury i organizacje pozarządowe. Projekt podnosi dostępność atrakcji, wydłuża sezon i dywersyfikuje popyt na usługi wzdłuż całej trasy.

Przedsięwzięcie odpowiada na wspólne problemy zdiagnozowane w dokumentach rozwojowych: niedostateczną spójność i standard infrastruktury turystycznej, rozproszone i niejednolite oznakowanie, niski poziom bezpieczeństwa ruchu oraz słabą widoczność oferty w skali ponadlokalnej. Skierowanie ruchu na wyznaczone trasy porządkuje ruch turystyczny, redukuje presję na cenne siedliska, sprzyja mobilności niskoemisyjnej i poprawia bezpieczeństwo.

Projekt bezpośrednio wykorzystuje potencjały obszaru funkcjonalnego: unikatowe walory przyrodnicze (parki narodowe i krajobrazowe, obszary Natura 2000, jeziora Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego), krajobrazy doliny Bugu oraz dziedzictwo

kulturowe i przygraniczne tradycje. Łącząc te zasoby w jeden produkt sieciowy, projekt wzmacnia markę turystyczną obszaru i podnosi jego konkurencyjność.

Wpisanie w cele Strategii IIT: projekt realizuje cele dotyczące rozwoju funkcji turystycznych w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe, podnoszenia dostępności, standaryzacji oferty, budowy produktów sieciowych i zintegrowanej promocji. Komplementarność działań poszczególnych JST oraz ponadgminny charakter interwencji zapewniają synergję i zgodność z logiką terytorialną strategii.

Trwałość i zarządzanie: partnerzy przyjmują wspólne standardy utrzymania, monitorowania i promocji trasy, przewidując współfinansowanie utrzymania małej infrastruktury, odświeżanie oznakowania, aktualizację informacji oraz cykliczne badania ruchu. Dzięki temu rezultaty będą trwałe, a produkt turystyczny – rozpoznawalny i konkurencyjny w skali ponadlokalnej.

Komplementarność projektu z projektami realizowanymi z innych środków publicznych, w szczególności ze środków Unii Europejskiej: (należy wskazać projekty komplementarne z opisem powiązań między projektami, w tym inne projekty planowane w Strategii IIT).

Projekt jest komplementarny z innymi zrealizowanymi projektami zintegrowanymi, tj.:

1. Zwiększenie atrakcyjności obiektów kultury i dziedzictwa kulturowego
2. Wsparcie infrastruktury turystyki na Obszarze Funkcjonalnym

Projekty są komplementarne na poziomie użytkowników, produktów, rezultatów i funkcji.

Komplementarność na poziomie użytkowników – użytkownikami projektu są: mieszkańcy partnerskich Gmin tworzących obszar funkcjonalny, turyści krajowi i zagraniczni, którzy odwiedzają atrakcje turystyczne i obiekty kulturalne obszaru oraz przedsiębiorcy lokalni działający w branży gastronomicznej i hotelarskiej.

Komplementarność na poziomie produktów i rezultatów – produktami i rezultatami projektu będą nowe ścieżki rowerowe udostępnione turystom. Powstałe nowe trasy rowerowe na obszarze funkcjonalnym będą uzupełnieniem sieci tras rowerowych wybudowanych w ramach projektu „Trasy Rowerowe w Polsce Wschodniej” (Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013). Nowe ścieżki rowerowe poprawiają dostępność Green Velo, wzmacniając atrakcyjność całego szlaku oraz zwiększając ruch turystyczny.

Komplementarność na poziomie funkcji – funkcją projektu „jest ochrona dziedzictwa naturalnego, bezpieczeństwo i rozwój zrównoważonej turystyki obszarów innych niż miejskie. Projekt wspólnie z innymi projektami „przyczynią się do rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego. Działania projektów poprawiają dostępność do atrakcji turystycznych, zwiększają ruch turystyczny oraz poprawiają bezpieczeństwo użytkowników projektów. Budowa tras rowerowych, pieszych oraz ścieżek przyrodniczych zmniejsza ryzyko wypadków oraz chroni tereny przyrodnicze przed

nieskoordynowanym ruchem turystycznym. Realizacja przedsięwzięć rozwinie lokalne gospodarki, zwiększy popyt na usługi turystyczne, przyczyni się do tworzenia nowych miejsc pracy i rozwoju przedsiębiorczości.

Gotowość dokumentacyjna projektu do podjęcia jego realizacji: (Należy wskazać stan zaawansowania prac nad projektem, tj. czy opracowano dokumentację techniczną, dokumentację środowiskową, uzyskano zezwolenie na realizację inwestycji, czy pozyskano zabezpieczenie środków niezbędnych do realizacji inwestycji. Jeśli nie pozyskano ww. dokumentów, należy wskazać planowany termin ich uzyskania. Ponadto należy wskazać planowaną datę gotowości do przedłożenia wniosku aplikacyjnego wraz z całą dokumentacją aplikacyjną).

Opracowanie koncepcji tras turystycznych – III kw. 2025 – III kw. 2026

Opracowanie dokumentacji technicznych – II kw. 2025 – IV kw. 2025

Uzyskanie zgód od właścicieli gruntów i zarządców dróg – IV kw.2025

OOŚ - I kw. 2026 – III kw. 2026

Pozwolenie na budowę/zgłoszenie – I kw. 2026 – III kw. 2026

Zabezpieczenie wkładu własnego na realizację projektu - III kw. 2026

Gotowości do przedłożenia wniosku aplikacyjnego – III-IV kw. 2026

Realizacja – I kw. 2027 – IV kw. 2029

Zgodność realizacji projektu oraz działań Wnioskodawcy/partnera z polityką

antydiskryminacyjną i Kartą Praw Podstawowych UE (należy opisać czy realizacja projektu oraz działania Wnioskodawcy/partnera nie będą skutkować jakkolwiek dyskryminacją ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną oraz czy będzie realizowany w zgodzie z przepisami antydyskryminacyjnymi, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.)

Realizacja projektu nie będzie powodować jakiegokolwiek dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek ani orientację seksualną. Projekt będzie prowadzony zgodnie z przepisami antydyskryminacyjnymi, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1060, oraz z zasadami Karty Praw Podstawowych UE, w szczególności art. 21 (zakaz dyskryminacji), art. 23 (równość kobiet i mężczyzn) oraz art. 26 (integracja osób z niepełnosprawnościami).

W szczególności:

Równe traktowanie i dostęp – rekrutacja uczestników wydarzeń, nabór partnerów społecznych oraz wybór wykonawców odbywać się będą na podstawie przejrzystych, obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów; nie przewiduje się żadnych barier ani preferencji o charakterze wykluczającym (art. 9 ust. 1–3).

Dostępność i projektowanie uniwersalne – infrastruktura i informacje powstaną zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego (szerokości i spadki ciągów, stabilne nawierzchnie, kontrastowe i czytelne oznakowanie, bezprogowe wejścia, dostępne miejsca odpoczynku; materiały informacyjne w formach przyjaznych różnym grupom, w tym cyfrowych zgodnych z WCAG 2.1 AA), co odzwierciedla obowiązek dostępności wynikający z art. 9 ust. 3 oraz art. 26 KPP.

Racjonalne usprawnienia – na wniosek uczestników zapewnione zostaną odpowiednie dostosowania (np. asysta, tłumaczenie na PJM, alternatywne formaty treści) w proporcji do potrzeb i charakteru działań.

Zarządzanie i zamówienia – w dokumentacji zakupowej i umowach będą zawarte postanowienia dot. równego traktowania i dostępności; personel projektu przejdzie krótkie szkolenie z zasad niedyskryminacji i dostępności (art. 9 ust. 3).

Komunikacja inkluzywna – przekaz i wizerunki będą neutralne światopoglądowo i inkluzywne, a wydarzenia organizowane w miejscach dostępnych dla osób o różnicowanych potrzebach.

Monitoring i skargi – funkcjonować będzie ścieżka zgłaszania i rozpatrywania skarg dotyczących potencjalnej dyskryminacji; monitorowane będą wskaźniki udziału (z poszanowaniem przepisów o ochronie danych) w celu identyfikacji i usuwania barier (art. 9 ust. 3).

Na etapie przygotowania, realizacji i utrzymania projektu nie zidentyfikowano działań mogących skutkować bezpośrednią lub pośrednią dyskryminacją. W przypadku ujawnienia ryzyka Wnioskodawca i Partnerzy zobowiązują się do niezwłocznego wdrożenia środków naprawczych, tak aby zachować pełną zgodność z art. 9 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1060 oraz z art. 21, 23 i 26 Karty Praw Podstawowych UE.

Zgodność z zasadami horyzontalnymi określonymi w Traktacie o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. oraz z zasadą DNSH. (należy opisać czy realizacja projektu ma pozytywny wpływ na zasadę równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, czy efekty projektów (produkty, usługi, infrastruktura) będą dostępne dla wszystkich, zgodnie z postanowieniami art. 9 Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych, z poszanowaniem zasad określonych w art. 9 rozporządzenia nr 2021/1060) lub neutralne). Ponadto należy wskazać, w jakim zakresie realizacja inwestycji będzie zgodna z zasadą DNSH).

Projekt „Trasa rowerowa obszaru nadbużańskiego” jest zgodny z zasadami horyzontalnymi określonymi w Traktacie o Funkcjonowaniu UE (w szczególności art. 8 – równość kobiet i mężczyzn, art. 10 – zwalczanie dyskryminacji, art. 11 – integracja wymogów ochrony środowiska) oraz w art. 9 rozporządzenia (UE) 2021/1060 (równość szans, niedyskryminacja, dostępność dla osób z niepełnosprawnościami).

Równość szans i niedyskryminacja (w tym dostępność)

Realizacja projektu oraz działania Wnioskodawcy/Partnerów nie będą skutkować jakąkolwiek dyskryminacją ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek ani orientację seksualną. Projekt będzie realizowany w zgodzie z przepisami antydyskryminacyjnymi, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1060, z poszanowaniem Karty Praw Podstawowych UE oraz art. 9 Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami (dostępność). W szczególności:

- stosowane będą przejrzyste, obiektywne i niedyskryminujące kryteria w wyborze wykonawców, dostawców i partnerów;
- produkty/usługi/infrastruktura będą dostępne dla wszystkich – zastosowane zostaną zasady projektowania uniwersalnego: odpowiednie szerokości i spadki ciągów pieszo-rowerowych, równe i stabilne nawierzchnie, bezprogowe wejścia do obiektów małej infrastruktury, kontrastowe i czytelne oznakowanie, miejsca odpoczynku z siedziskami o zróżnicowanej wysokości; treści informacyjne (mapy, tablice, strona www) będą przygotowane w formach przyjaznych dla różnych grup użytkowników, w tym w wersjach cyfrowych zgodnych z WCAG 2.1 AA;
- zapewnione będą racjonalne usprawnienia na wniosek użytkowników (np. asysta, tłumaczenie na PJM, alternatywne formaty treści);
- funkcjonować będzie ścieżka zgłaszania i rozpatrywania skarg dotyczących potencjalnej dyskryminacji; personel projektu zostanie przeszkolony w zakresie równego traktowania i dostępności.

Zasada DNSH (Do No Significant Harm)

Inwestycja jest zgodna z zasadą DNSH – nie powoduje znaczących szkód dla środowiska i wpisuje się w cele unijne w zakresie klimatu i środowiska. Charakter oddziaływania na sześć celów środowiskowych jest pozytywny lub neutralny, a zastosowane środki minimalizują ryzyka:

1. Łagodzenie zmiany klimatu – pozytywny wpływ: rozwój niskoemisyjnej mobilności (przeniesienie części podróży z samochodu na rower), promowanie intermodalności. Minimalizacja śladu wbudowanego: preferencja materiałów o niższym śladzie węglowym, optymalizacja przekrojów, efektywna logistyka budowy.
2. Adaptacja do zmiany klimatu – neutralny/pozytywny: projektowanie z uwzględnieniem zagrożeń klimatycznych (ulewy, upały, lokalne podtopienia), właściwe odwodnienie i retencja, odporne nawierzchnie, elementy zacieniające/odpoczynkowe, unikanie lokalizacji w miejscach szczególnej ekspozycji na ryzyko, chyba że zastosowano środki adaptacyjne.
3. Zasoby wodne i środowisko morskie – neutralny: skuteczne odwodnienie z urządzeniami podczyszczającymi, ograniczanie spływu zanieczyszczeń w trakcie robót (plan BIOZ/zarządzania środowiskowego), brak ingerencji w koryta cieków; jeśli przekroczenia są konieczne – zastosowanie dobrych praktyk i wymaganych zezwoleń.

4. Gospodarka o obiegu zamkniętym – neutralny/pozytywny: odzysk i ponowne użycie kruszyw, wykorzystanie recyklatów, selektywna gospodarka odpadami budowlanymi (kody, ewidencja, przekazanie uprawnionym podmiotom), projektowanie modułowe małej infrastruktury ułatwiającej naprawy i recykling.
5. Zanieczyszczenia – neutralny: ograniczanie emisji hałasu/pyłu podczas robót (zraszanie, ekrany tymczasowe, harmonogram), sprzęt spełniający normy emisji spalin, stosowanie materiałów niskoemisyjnych (niska zawartość LZO), zarządzanie ewentualnymi gruntami zanieczyszczonymi wg prawa krajowego.
6. Bioróżnorodność i ekosystemy – neutralny/pozytywny: prowadzenie trasy przede wszystkim po istniejących ciągach i terenach przekształconych, unikanie kolizji z siedliskami; jeżeli wymagane – przeprowadzenie screeningu/oceny oddziaływania na obszary chronione (w tym Natura 2000) i wdrożenie środków łagodzących (okresy prac poza lęgowymi, przejścia dla drobnej fauny, naturalistyczne nasadzenia).

Wnioskodawca/Partnerzy zapewnią pełną zgodność z prawem krajowym i unijnym w zakresie ochrony środowiska (w tym wymagane decyzje/uzgodnienia środowiskowe), a także z zasadami równego traktowania i dostępności. Efekty projektu (produkty, usługi, infrastruktura) będą trwale dostępne dla wszystkich użytkowników, zgodnie z postanowieniami art. 9 Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami oraz art. 9 rozporządzenia (UE) 2021/1060. Jeśli w trakcie realizacji ujawnią się ryzyka naruszenia zasad horyzontalnych lub DNSH, zostaną niezwłocznie wdrożone środki korygujące.

PROJEKT NR 2.

Tytuł projektu:	Wsparcie infrastruktury turystyki na Obszarze Funkcjonalnym
Nazwa lidera/wnioskodawcy:	Gmina Ruda-Huta
Partnerzy projektu: należy wymienić wszystkie podmioty zaangażowane w realizację projektu poprzez powielenie poniższej tabeli [wpisz czy dotyczy]	Gmina Hańsk
	Gmina Stary Brus
	Gmina Urszulin
	Gmina Wola Uhruska
	Gmina Wiryki
	Powiat Włodawski
Rola partnera w projekcie (w tym udział finansowy):	Każdy partner realizuje zakres inwestycyjny/infrastrukturalny na poziomie swojej jednostki (realizacja, rozliczenie).
Numer i nazwa Działania w ramach Szczegółowego Opisu Priorytetów	FELU.11.05 OCHRONA DZIEDZICTWA NATURALNEGO, BEZPIECZEŃSTWO I ROZWÓJ

programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027: (należy wpisać nr i nazwę Działania oraz uzasadnić zgodność projektu z danym Działaniem, konkretny kod interwencji z danego Działania Programu)	ZRÓWNOWAŻONEJ TURYSTYKI OBSZARÓW INNYCH NIŻ MIEJSKIE EFRR.CP5.II - Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie Kody interwencji: 165 - Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych, 167 - Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki poza obszarami Natura 2000
Okres realizacji:	2025-2029
Całkowita wartość projektu: szacowana całkowita wartość projektu (koszty kwalifikowalne + niekwalifikowalne)	91 320 000,00 zł
Kwota dofinansowania:	77 622 000,00 zł
Planowany wkład własny Wnioskodawcy:	13 698 000,00 zł w tym: Hańsk: 195 000,00 zł Powiat Włodawski: 4 950 000,00 zł Ruda-Huta: 1 650 000,00 zł Stary Brus: 3 712 500,00 zł Wola Uhruska: 678 000,00 zł Wyryki: 300 000,00 zł Urszulin: 2 212 500,00 zł
Inne źródło finansowania:	Nie dotyczy

Krótki opis projektu: *(należy wskazać opis potrzeby realizacji projektu, cel, przedmiot, wskazanie głównych odbiorców projektu, zakres rzeczowy).*

Obszar doliny rzeki Bug wyróżnia się unikalnymi walorami przyrodniczymi i kulturowymi, które mają ogromny potencjał turystyczny. Istniejąca infrastruktura turystyczna jest niewystarczająca, aby w pełni wykorzystać potencjał turystyczny obszaru. Obszar funkcjonalny nie posiada wspólnego, jednolitego systemu oznakowania atrakcji turystycznych.

Rosnące zapotrzebowanie na ekologiczne formy spędzania wolnego czasu, wymaga inwestycji w infrastrukturę turystyczną i transportową. Pozwoli to na rozwój potencjału turystycznego obszaru oraz na skuteczną ochronę terenów cennych przyrodniczo przed nieskoordynowanym ruchem turystycznym.

Inwestycje w infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną i sportową w obszarze funkcjonalnym, zwiększą dostępność do lokalnych atrakcji turystycznych.

Zakres projektu obejmuje zintegrowane działania dotyczące infrastruktury turystycznej, mające na celu rozwój potencjału i atrakcyjności turystycznej obszaru w oparciu o walory przyrodnicze, krajobrazowe oraz poprawę jakości bazy turystycznej.

Celem projektu jest rozwój potencjału i atrakcyjności turystycznej obszaru funkcjonalnego w oparciu o walory przyrodnicze, krajobrazowe oraz poprawę jakości bazy turystycznej.

Przedmiot projektu:

Projekt zakłada kompleksowy rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i publicznej, ukierunkowany na poprawę jakości życia mieszkańców, zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu oraz wzmocnienie odporności lokalnej gospodarki. W ramach przedsięwzięcia planowana jest budowa ścieżek pieszych, rowerowych oraz ciągów pieszko–rowerowych, które zostaną zaprojektowane zgodnie z obowiązującymi *Standardami projektowymi dla tras rowerowych województwa lubelskiego* oraz *Wytycznymi Ministerstwa Infrastruktury dotyczącymi organizacji bezpiecznego ruchu rowerowego*. Uzupełnieniem tej infrastruktury będzie budowa parkingów rowerowych i miejsc odpoczynku dla rowerzystów, a także wiat i wież widokowych, stanowiących elementy uatrakcyjniające ofertę turystyczną obszaru.

Istotnym komponentem projektu będzie również zagospodarowanie terenów wokół istniejących zbiorników wodnych poprzez budowę pomostów, kładek, urządzenie plaż, promenad i ścieżek spacerowych, co przyczyni się do zwiększenia dostępności i walorów rekreacyjnych tych miejsc. W ramach działań zaplanowano także utworzenie centrów i punktów informacji kulturalnej oraz turystycznej, połączonych z zagospodarowaniem otoczenia, a także zakup wyposażenia dla obiektów dziedzictwa naturalnego i modernizację infrastruktury im towarzyszącej.

Projekt zakłada ponadto rozwój sieciowych produktów turystycznych poprzez wprowadzenie nowego oznakowania i integrację z istniejącymi szlakami turystycznymi, takimi jak PTTK czy Green Velo. Działania te przyczynią się do dywersyfikacji oferty turystycznej i rozwoju zrównoważonej turystyki, sprzyjając tworzeniu wysokiej jakości miejsc pracy i wzrostowi zatrudnienia w sektorze usług turystycznych.

Ważnym aspektem przedsięwzięcia jest także zwiększenie odporności lokalnej gospodarki i infrastruktury na nieprzewidziane sytuacje kryzysowe, w szczególności w kontekście adaptacji do zmian klimatu. Równolegle realizowane będą działania służące poprawie bezpieczeństwa publicznego i ładu przestrzennego, obejmujące zagospodarowanie przestrzeni międzyblokowych, parków, rynków i skwerów, w tym budowę lub rozbudowę systemów monitoringu oraz oświetlenia.

Efektom projektu będzie stworzenie atrakcyjnych, funkcjonalnych i bezpiecznych przestrzeni publicznych, pozbawionych barier architektonicznych, sprzyjających aktywnemu wypoczynkowi, integracji społecznej oraz zrównoważonemu rozwojowi regionu. Równocześnie projekt przyczyniać się będzie do ukierunkowania ruchu turystycznego na terenie obszarów chronionych i cennych przyrodniczo.

Wskaźniki:

- WLWK-RCO074 - Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego,
- WLWK-RCO075 - Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego,
- WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem,
- WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem.

Główni odbiorcy projektu:

- turyści krajowi i zagraniczni - którzy zyskają dostęp do infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej obszaru funkcjonalnego,
- mieszkańcy powiatu włodawskiego, korzystający z udostępnionej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i transportowej,
- przedsiębiorcy lokalni, którzy odniosą korzyści ze zwiększonego ruchu turystycznego, w tym właściciele obiektów noclegowych, gastronomicznych i wypożyczalni sprzętu,
- społeczności lokalne, które dzięki projektowi będą mogły promować lokalne produkty i usługi oraz rozwijać działalność gospodarczą.

Zakres rzeczowy projektu:

I Gmina Hańsk

1 Poprawa bazy turystycznej na terenie gminy Hańsk – rozwój infrastruktury i atrakcji turystycznych:

- budowa nowych tras, szlaków i ścieżek, które będą łączyć gminę Hańsk z sąsiednimi gminami oraz ogólnokrajowymi szlakami turystycznymi (budowa ścieżki rowerowej „Szlakiem znikających wsi” oraz modernizację „Szlaku konnego”),
- budowa zaplecza sanitarnego na potrzeby campingu, pola namiotowego oraz miejsc ogniskowych,
- stworzenie parku rekreacyjno-wypoczynkowego, który będzie mógł pełnić funkcję miejsca organizacji imprez masowych,
- oznakowanie turystyczne gminy Hańsk,
- utworzenie certyfikowanego punktu informacji turystycznej oraz atrakcje edukacyjne, takie jak upamiętnienie rodu Hańskich „Na ławeczce przy studni” w miejscowości Hańsk Kolonia,
- zagospodarowanie wyrobisk na cele rekreacyjne,
- zakup mobilnej sceny i organizacja wydarzeń kulturalnych,
- stworzenie stałych questów i gier terenowych.

II. Powiat Włodawski

1. Wytyczenie i budowa ścieżek rowerowych w powiecie włodawskim wzdłuż dróg powiatowych, na odcinkach: DW 812 – Okuninka (Obwodnica Jeziora Białego) - DW 812 (4,5 km); DW 812 – Żłobek – Stacja Kolejowa Sobibór – DW 816 (11,3 km); DW 812 – Żuków – Krasówka – Nowy Holeszów – Hanna – DW 816 (17 km).
2. Budowa infrastruktury towarzyszącej, w tym: miejsca postojowe, wiaty widokowe i odpoczynkowe, stojaki na rowery, ławki i kosze na śmieci.
3. Oznakowanie tras rowerowych, w tym montaż tablic informacyjnych, znaków drogowych i kierunkowskazów.
4. Roboty budowlane i modernizacyjne, które umożliwią ciągłość tras oraz ich połączenie z istniejącą infrastrukturą i atrakcjami turystycznymi.
5. Integrację tras z siecią Green Velo, co umożliwi rozszerzenie oferty turystycznej regionu.
6. Promocję projektu, w tym działania edukacyjne i informacyjne na temat korzyści wynikających z ekologicznego transportu i ochrony przyrody.

III. Ruda-Huta

1. Zagospodarowanie otoczenia zalewu Torfiarki w Rudzie-Hucie:
 - opracowanie dokumentacji technicznej zagospodarowania zalewu,
 - uzyskanie pozwoleń,

- roboty budowlane, wykonanie kładek i pomostów wokół zalewu, utworzenie ścieżki przyrodniczej wzdłuż zalewu, poszerzenie kąpieliska, wyznaczenie i urządzenie miejsc do wędkowania,
 - zagospodarowanie terenu z elementami małej architektury,
 - wyposażenie: zakup łodzi, kajaków, rowerów wodnych.
- 2 Oznakowanie turystyczne Gminy Ruda-Huta,
- opracowanie dokumentacji technicznej ustawienia witaczy i oznakowania gminy,
 - uzyskanie pozwoleń,
 - roboty budowlane.

IV. Gmina Stary Brus

1. Rozwój turystyki i rekreacji w Gminie Stary Brus.

- wytyczenie nowych ścieżek rowerowych,
- opracowanie dokumentacji technicznych,
- budowa ścieżki pieszo-rowerowej na trasie: Hola-Zamołodycze-Lipówka o długości ok. 10 km
- budowa ścieżki pieszo-rowerowej na trasie: Lubowierz-Wytyczno-Wólka Wytycka o długości ok. 7,5km,
- budowa elementów infrastruktury rowerowej: Miejsca Obsługi Rowerzystów (MOR),
- budowa placów zabaw i altan,
- oczyszczenie terenu,
- zagospodarowanie terenu poprzez nasadzenia.

2. Wytyczenie i oznakowanie szlaków rowerowych i turystycznych na terenie Gminy Stary Brus wraz z naniesieniem na mapy turystyczne.

- wytyczenie nowych ścieżek rowerowych,
- opracowanie dokumentacji technicznych,
- wytyczenie i oznakowanie szlaków turystycznych i rowerowych Stary Brus-Mietiułka-Wytyczno oraz Hola-Horostyta,
- opracowanie mapy turystycznej tras rowerowych, obiektów noclegowych i atrakcji turystycznych, itp.

VI. Gmina Urszulin

1. Zagospodarowanie turystyczne przy jeziorach: Sumin, Wytyczno.

- opracowanie dokumentacji technicznej zagospodarowania jezior Sumin i Wytyczno.
- zagospodarowanie terenu przy jeziorze Wytyczno: rozbudowa i wyposażenie altany turystycznej w elementy małej architektury (ławeczki, stojaki dla rowerów, itp.), ustawienie parawanów/przebieralni,
- budowa wieży widokowej,
- zagospodarowanie terenu przy jeziorze Sumin: przebudowa zadaszenia, rozbudowa placu zabaw oraz ustawienie/ montaż parawanów/ przebieralni nad jeziorem Sumin.

2. Zagospodarowanie turystyczne przy Ośrodku Animacji Społeczno-Kulturalnej w Wereszczynie (schroniska Młodzieżowego)

- opracowanie dokumentacji technicznych,
- ustawienie elementów infrastruktury turystycznej umożliwiającej odpoczynek podczas wędrowki po Polesiu.

3. Budowa, rozbudowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Urszulin przy drogach publicznych:

- wytyczenie opracowanie dokumentacji technicznej na budowę ciągu pieszo-rowerowego Urszulin- Sumin (droga powiatowa nr 1714L), Urszulin-Wereszczyn (droga

powiatowa nr 1717L), Wytyczno-Lubowież (droga powiatowa nr 1627L), Urszulin–Wytyczno (droga krajowa DK82),

- Budowa ciągu pieszo-rowerowego Urszulin- Sumin (droga powiatowa nr 1714L), Urszulin-Wereszczyn (droga powiatowa nr 1717L), Wytyczno-Lubowież (droga powiatowa nr 1627L), Urszulin–Wytyczno (droga krajowa DK82),

- Budowa infrastruktury towarzyszącej, w tym: parkingów i Miejsca Obsługi Rowerzystów (MOR),

- Oznakowanie tras rowerowych, w tym montaż tablic informacyjnych, znaków drogowych i kierunkowskazów,

4. Zagospodarowanie grodziska Andrzejów. Na terenie grodziska znajdują się groby prawosławne i kaplica. Obiekt jest opuszczony. Przestrzeń na grodzisku utrzymują wolontariusze i MDP Urszulin.

Zakres prac:

- opracowanie dokumentacji,

- remont kaplicy,

- zagospodarowanie terenu: ścieżki szutrowe z mały zagosp. terenu (tablice historyczne, ławeczki), droga dojazdowa z oznakowaniem.

VII. Gmina Wola Uhruska

1. Budowa wieży widokowej doliny Bugu

- opracowanie dokumentacji technicznej.

- wykonanie robót budowlanych.

2. Oznakowanie turystyczne Gminy Wola Uhruska

- opracowanie dokumentacji

- montaż tablic informacyjnych, znaków drogowych i kierunkowskazów turystycznych.

3. Zagospodarowanie otoczenia zalewu w Bytyniu

- opracowanie dokumentacji technicznej.

- utworzenie ścieżki przyrodniczej wzdłuż zalewu

- budowa kładki nad zalewem w msc. Bytyń

- zagospodarowanie Źródełka Wodnego i terenu wokół

- remont budynku magazynowego

- poszerzenie kąpieliska oraz zakup sprzętu i urządzeń wodnych

- wyznaczenie i urządzenie stanowisk do wędkowania

4. Rozwój turystyki i rekreacji w Gminie Wola Uhruska poprzez tworzenie nowych miejsc rekreacyjno- turystycznych, np. budowa altan i elementów małej architektury na terenie Gminy Wola Uhruska.

VIII. Wiryki

1. Rozwój obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych Gminy Wiryki

- wytyczenie nowych ścieżek rowerowych, szlaków pieszych oraz ścieżek edukacyjnych stanowiących sieć łączącą się z istniejącymi szlakami turystycznymi PTTK i Green Velo,

- opracowanie dokumentacji technicznych,

- montaż tablic informacyjnych, znaków drogowych i kierunkowskazów turystycznych.

2. Rozwój obszarów o wysokich walorach kulturowych Gminy Wiryki z przeznaczeniem na cele turystyczne:

- opracowanie dokumentacji technicznych zagospodarowania miejsc o wysokich walorach kulturowych,

- wykonanie robót budowlanych.

Uzasadnienie zintegrowanego charakteru przedsięwzięcia: (należy uzasadnić zintegrowany charakter działań (w tym opis terytorialnego zasięgu projektu), jego odbiorców oraz wskazać oddziaływanie na rozwiązywanie wspólnych problemów, wykorzystanie potencjałów obszaru funkcjonalnego (terytorium współpracy JST) oraz sposób w jaki projekt wpisany jest cele strategii IIT)

Projekt „Wsparcie infrastruktury turystyki na Obszarze Funkcjonalnym – trasa rowerowa partnerstwa nadbużańskiego” realizowany jest wspólnie przez lidera – Gminę Ruda-Huta – oraz partnerów: Gminy Hańsk, Stary Brus, Urszulin, Wola Uhruska, Wiryki i Powiat Włodawski. Tworzy on ponadgminny, spójny produkt sieciowy łączący kluczowe miejscowości, atrakcje i węzły przesiadkowe, z powiązaniem do istniejących szlaków (m.in. PTTK, Green Velo) i komunikacji publicznej. Zasięg terytorialny obejmuje cały obszar funkcjonalny partnerstwa, a przebieg trasy integruje lokalne odcinki w jeden standardowy system.

Zakres i standaryzacja działań

Pakiet obejmuje budowę/modernizację odcinków tras i ciągów pieszo-rowerowych, miejsca obsługi rowerzystów (MOR), wiaty i wieże widokowe, stacje napraw i stojaki, elementy małej architektury, jednolite oznakowanie i system informacji turystycznej (mapy, tablice, wayfinding), a także działania promocyjne (np. questy, aplikacje/mapy cyfrowe). Każda JST realizuje komplementarny wycinek w oparciu o wspólne standardy techniczne i wizualne, co zapewnia efekt sieciowy i jednorodne doświadczenie użytkownika.

Odbiorcy i dyfuzja korzyści

Odbiorcami są turyści krajowi i zagraniczni, mieszkańcy (rekreacja codzienna i weekendowa), lokalni przedsiębiorcy sektora okołoturystycznego (noclegi, gastronomia, wypożyczalnie, przewodnicy) oraz instytucje kultury i organizacje społeczne. Projekt podnosi dostępność atrakcji, wydłuża sezon turystyczny i rozprasza popyt na usługi wzdłuż całej trasy, wspierając rozwój MŚP i zatrudnienia.

Oddziaływanie na wspólne problemy

Przedsięwzięcie odpowiada na zdiagnozowane braki: rozproszenie i niski standard infrastruktury, niejednolity system oznakowania, słabą widoczność oferty oraz niskie bezpieczeństwo ruchu. Skierowanie ruchu na skoordynowane, dobrze oznakowane ciągi porządkuje ruch turystyczny, ogranicza presję na cenne przyrodniczo obszary, promuje mobilność niskoemisyjną i poprawia bezpieczeństwo użytkowników.

Wykorzystanie potencjałów obszaru funkcjonalnego

Trasa łączy i eksponuje unikatowe walory Polesia i Nadbuża: Poleski Park Narodowy i parki krajobrazowe, obszary Natura 2000, jeziora Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego oraz dolinę Bugu, a także dziedzictwo kulturowe i przygraniczne tradycje. Przebieg prowadzony jest głównie po istniejących ciągach i terenach przekształconych, z poszanowaniem korytarzy ekologicznych; zastosowane środki organizacji ruchu i interpretacji przyrodniczej umożliwiają korzystanie z zasobów bez naruszania ich integralności.

Wpisanie w cele Strategii IIT

Projekt realizuje cele strategii IIT w zakresie: (1) wzmacniania funkcji turystycznych w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe, (2) poprawy jakości i dostępności infrastruktury, (3) tworzenia ponadgminnych produktów sieciowych oraz (4) wspólnej promocji i zarządzania marką obszaru. Ponadlokalna współpraca JST, wspólne standardy i koordynacja działań zapewniają efekt synergii oraz spójność z ujęciem terytorialnym OSI (Polesie/Nadbużański OF) i kierunkami polityki regionalnej.

Trwałość i zarządzanie

Partnerzy wdrożą wspólne standardy utrzymania, aktualizacji oznakowania i informacji,

zorganizują monitoring ruchu (w tym badania natężenia i satysfakcji), a także prowadzić będą zintegrowaną promocję. Tak zaprojektowany system zarządzania gwarantuje trwałość rezultatów i rozpoznawalność produktu turystycznego w skali ponadlokalnej.

Komplementarność projektu z projektami realizowanymi z innych środków publicznych, w szczególności ze środków Unii Europejskiej: (należy wskazać projekty komplementarne z opisem powiązań między projektami, w tym inne projekty planowane w Strategii IIT).

Projekt jest komplementarny z innymi zrealizowanymi projektami zintegrowanymi, tj.:

1. Zwiększenie atrakcyjności obiektów kultury i dziedzictwa kulturowego
2. Wsparcie działań z zakresu promocji obszaru, budowy spójnego wizerunku i zapewnienia wysokiej jakości informacji turystycznej.

Projekty są komplementarne na poziomie użytkowników, produktów, rezultatów i funkcji.

Komplementarność na poziomie użytkowników – użytkownikami projektu „**Wsparcie infrastruktury turystyki na Obszarze Funkcjonalnym**” oraz „Zwiększenie atrakcyjności obiektów kultury i dziedzictwa kulturowego” są: mieszkańcy partnerskich Gmin tworzących obszar funkcjonalny, turyści krajowi i zagraniczni, którzy odwiedzają atrakcje turystyczne i obiekty kulturalne obszaru oraz przedsiębiorcy lokalni działający w branży gastronomicznej i hotelarskiej.

Komplementarność na poziomie produktów i rezultatów – produktami i rezultatami projektu „**Wsparcie infrastruktury turystyki na Obszarze Funkcjonalnym**” będą nowe ścieżki rowerowe udostępnione turystom. Powstałe nowe trasy rowerowe na obszarze funkcjonalnym będą uzupełnieniem sieci tras rowerowych wybudowanych w ramach projektu „Trasy Rowerowe w Polsce Wschodniej” (Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013). Nowe ścieżki rowerowe poprawiają dostępność Green Velo, wzmacniając atrakcyjność całego szlaku oraz zwiększając ruch turystyczny.

Komplementarność na poziomie funkcji – funkcją projektu „**Wsparcie infrastruktury turystyki na Obszarze Funkcjonalnym**” jest ochrona dziedzictwa naturalnego, bezpieczeństwo i rozwój zrównoważonej turystyki obszarów innych niż miejskie. Projekt wspólnie z projektem „Zwiększenie atrakcyjności obiektów kultury i dziedzictwa kulturowego” przyczyni się do rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego. Działania projektów poprawiają dostępność do atrakcji turystycznych, zwiększają ruch turystyczny oraz poprawiają bezpieczeństwo użytkowników projektów. Budowa tras rowerowych, pieszych oraz ścieżek przyrodniczych zmniejsza ryzyko wypadków oraz chroni tereny przyrodnicze przed nieskoordynowanym ruchem turystycznym. Realizacja przedsięwzięć rozwinie lokalne gospodarki, zwiększy popyt na usługi turystyczne, przyczyni się do tworzenia nowych miejsc pracy i rozwoju przedsiębiorczości.

Gotowość dokumentacyjna projektu do podjęcia jego realizacji: (Należy wskazać stan zaawansowania prac nad projektem, tj. czy opracowano dokumentację techniczną, dokumentację środowiskową, uzyskano zezwolenie na realizację inwestycji, czy pozyskano zabezpieczenie środków niezbędnych do realizacji inwestycji. Jeśli nie pozyskano ww. dokumentów, należy wskazać planowany termin ich uzyskania. Ponadto należy wskazać planowaną datę gotowości do przedłożenia wniosku aplikacyjnego wraz z całą dokumentacją aplikacyjną).

Opracowanie dokumentacji technicznej – III kw. 2025 – III kw. 2026

OOŚ - I kw. 2026 – IV kw. 2026

Pozwolenie na budowę/zgłoszenie – I kw. 2026 – III kw. 2026

Zabezpieczenie wkładu własnego na realizację projektu - III kw. 2026

Gotowości do przedłożenia wniosku aplikacyjnego – III-IV kw. 2026

Realizacja – I kw. 2026 – IV kw. 2029

Zgodność realizacji projektu oraz działań Wnioskodawcy/partnera z polityką antydyskryminacyjną i Kartą Praw Podstawowych UE (należy opisać czy realizacja projektu oraz działania Wnioskodawcy/partnera nie będą skutkować jakąkolwiek dyskryminacją ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną oraz czy będzie realizowany w zgodzie z przepisami antydyskryminacyjnymi, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.)

Realizacja projektu nie będzie powodować jakiegokolwiek dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek ani orientację seksualną. Projekt będzie prowadzony zgodnie z przepisami antydyskryminacyjnymi, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1060, oraz z zasadami Karty Praw Podstawowych UE, w szczególności art. 21 (zakaz dyskryminacji), art. 23 (równość kobiet i mężczyzn) oraz art. 26 (integracja osób z niepełnosprawnościami).

W szczególności:

Równe traktowanie i dostęp – rekrutacja uczestników wydarzeń, nabór partnerów społecznych oraz wybór wykonawców odbywać się będą na podstawie przejrzystych, obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów; nie przewiduje się żadnych barier ani preferencji o charakterze wykluczającym (art. 9 ust. 1–3).

Dostępność i projektowanie uniwersalne – infrastruktura i informacje powstaną zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego (szerokości i spadki ciągów, stabilne nawierzchnie, kontrastowe i czytelne oznakowanie, bezprogowe wejścia, dostępne miejsca odpoczynku; materiały informacyjne w formach przyjaznych różnym grupom, w tym cyfrowych zgodnych z WCAG 2.1 AA), co odzwierciedla obowiązek dostępności wynikający z art. 9 ust. 3 oraz art. 26 KPP.

Racjonalne usprawnienia – na wniosek uczestników zapewnione zostaną odpowiednie dostosowania (np. asysta, tłumaczenie na PJM, alternatywne formaty treści) w proporcji do potrzeb i charakteru działań.

Zarządzanie i zamówienia – w dokumentacji zakupowej i umowach będą zawarte postanowienia dot. równego traktowania i dostępności; personel projektu przejdzie krótkie szkolenie z zasad niedyskryminacji i dostępności (art. 9 ust. 3).

Komunikacja inkluzywna – przekaz i wizerunki będą neutralne światopoglądowo i inkluzywne, a wydarzenia organizowane w miejscach dostępnych dla osób o zróżnicowanych potrzebach.

Monitoring i skargi – funkcjonować będzie ścieżka zgłaszania i rozpatrywania skarg dotyczących potencjalnej dyskryminacji; monitorowane będą wskaźniki udziału (z poszanowaniem przepisów o ochronie danych) w celu identyfikacji i usuwania barier (art. 9 ust. 3).

Na etapie przygotowania, realizacji i utrzymania projektu nie zidentyfikowano działań mogących skutkować bezpośrednią lub pośrednią dyskryminacją. W przypadku ujawnienia ryzyka Wnioskodawca i Partnerzy zobowiązują się do niezwłocznego wdrożenia środków naprawczych, tak aby zachować pełną zgodność z art. 9 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1060 oraz z art. 21, 23 i 26 Karty Praw Podstawowych UE.

Zgodność z zasadami horyzontalnymi określonymi w Traktacie o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. oraz z zasadą DNSH. (należy opisać czy realizacja projektu ma pozytywny wpływ na zasadę równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, czy efekty projektów (produkty, usługi, infrastruktura) będą dostępne dla wszystkich, zgodnie z postanowieniami art. 9 Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych, z poszanowaniem zasad określonych w art. 9 rozporządzenia nr 2021/1060) lub neutralne). Ponadto należy wskazać, w jakim zakresie realizacja inwestycji będzie zgodna z zasadą DNSH).

Projekt jest zgodny z zasadami horyzontalnymi TFUE (art. 8 – równość kobiet i mężczyzn; art. 10 – przeciwdziałanie dyskryminacji; art. 11 – integracja wymogów ochrony środowiska) oraz z art. 9 rozporządzenia (UE) 2021/1060. Ma pozytywny wpływ na równość szans i niedyskryminację – w tym dostępność dla osób z niepełnosprawnościami – a jego efekty (produkty, usługi, infrastruktura) będą dostępne dla wszystkich, zgodnie z art. 9 Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami.

Równość szans, niedyskryminacja i dostępność

- Cały cykl projektu (przygotowanie, realizacja, eksploatacja) oparty będzie na przejrzystych, obiektywnych i niedyskryminujących kryteriach.
- Infrastruktura i informacja powstaną zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego: ciągi piesze/pieszorowerowe o odpowiednich szerokościach i spadkach, równe i stabilne nawierzchnie, bezprogowe wejścia do obiektów małej architektury (MOR-y, wiaty, punkty info), kontrastowe i czytelne oznakowanie oraz miejsca odpoczynku o zróżnicowanej wysokości siedzisk.
- Mapy/tablice oraz treści cyfrowe (strona/aplikacja) będą przygotowane w formach przyjaznych różnym grupom użytkowników, w tym w wersjach zgodnych z WCAG 2.1 AA.
- Zapewnione zostaną racjonalne usprawnienia na wniosek użytkowników (np. asysta, alternatywne formaty treści, tłumaczenie na PJM).
- W dokumentacji zakupowej i umowach znajdują się zapisy o równości traktowania i dostępności; personel projektu odbędzie krótkie szkolenia, a zgłoszenia potencjalnej dyskryminacji będą obsługiwane w ramach przejrzystej procedury.

DNSH (Do No Significant Harm)

Projekt nie powoduje znaczących szkód dla środowiska; przewidziane działania mają charakter pozytywny lub neutralny względem celów środowiskowych, z zastosowaniem środków minimalizujących ryzyka:

1. **Łagodzenie zmian klimatu – pozytywnie:** rozwój niskoemisyjnej mobilności (ścieżki/ciągi pieszo-rowerowe, integracja z Green Velo), ograniczanie dojazdów samochodem do atrakcji; preferencja materiałów o niższym śladzie węglowym i optymalizacja zakresów robót.
2. **Adaptacja do zmian klimatu – pozytywnie/neutralnie:** właściwe odwodnienie i retencja małej skali, odporne nawierzchnie, zacienione miejsca postoju; unikanie lokalizacji narażonych na podtopienia lub zastosowanie środków adaptacyjnych.
3. **Zasoby wodne – neutralnie:** brak ingerencji w koryta cieków; przy ewentualnych przekroczeniach – dobre praktyki i wymagane uzgodnienia; podczyszczanie wód opadowych i maksymalizacja infiltracji.
4. **Gospodarka o obiegu zamkniętym – pozytywnie/neutralnie:** odzysk i ponowne użycie kruszyw, selektywna gospodarka odpadami budowlanymi,

projektowanie modułowe elementów małej architektury ułatwiający naprawy i recykling.

5. **Zanieczyszczenia – neutralnie:** ograniczanie hałasu/pyłu w trakcie robót (zraszanie, harmonogram), sprzęt o niskiej emisji, materiały o niskiej zawartości LZO, właściwe postępowanie z glebami/odpadami.
6. **Bioróżnorodność i ekosystemy – pozytywnie/neutralnie:** prowadzenie tras głównie po istniejących ciągach i terenach przekształconych; w razie kolizji – screening/OOŚ i środki łagodzące (okresy prac poza lęgowymi, przejścia dla drobnej fauny, naturalistyczne nasadzenia); kanalizacja ruchu turystycznego na wyznaczone szlaki ogranicza presję na obszary cenne przyrodniczo.

Dostępność i użytkownicy końcowi

Efekty projektu (ciągi pieszo-rowerowe, MOR-y, wiaty/wieże, punkty/centra informacji, zagospodarowania nadziornikowe, oznakowanie tras) będą ogólnodostępne dla: turystów krajowych i zagranicznych, mieszkańców oraz lokalnych przedsiębiorców sektora okółoturystycznego – co sprzyja dyfuzji korzyści w całym obszarze funkcjonalnym.

Zakres obejmuje m.in. budowę/modernizację odcinków tras, integrację z siecią Green Velo, jednolite oznakowanie i infrastrukturę towarzyszącą; realizacja przewidziana jest na lata 2025–2030 z etapami przygotowawczymi i środowiskowymi ujętymi w harmonogramie (OOŚ planowana w 2026 r.).

W przypadku ujawnienia ryzyka naruszenia zasad horyzontalnych lub DNSH, zostaną niezwłocznie wdrożone środki korygujące, w tym modyfikacje rozwiązań projektowych i organizacji robót, tak aby zachować pełną zgodność z TFUE, art. 9 rozporządzenia (UE) 2021/1060 oraz zasadą DNSH.

PROJEKT NR 3

Tytuł projektu:	Zwiększenie dostępności cyfrowej i e-usługi dla mieszkańców OF
Nazwa lidera/wnioskodawcy:	Gmina Hańsk
Partnerzy projektu: należy wymienić wszystkie podmioty zaangażowane w realizację projektu poprzez powielenie poniższej tabeli [wpisz czy dotyczy]	Gmina Hanna Gmina Wiryki Gmina Urszulin
Rola partnera w projekcie (w tym udział finansowy):	Każdy partner realizuje zakres inwestycyjny/infrastrukturalny na poziomie swojej jednostki (realizacja, rozliczenie).

<p>Numer i nazwa Działania w ramach Szczegółowego Opisu Priorytetów programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027:</p> <p>(należy wpisać nr i nazwę Działania oraz uzasadnić zgodność projektu z danym Działaniem, konkretny kod interwencji z danego Działania Programu)</p>	<p>FELU.02.01. Cyfrowe Lubelskie</p> <p>EFRR.CP1.II - Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych</p> <p>Kod interwencji: 016 - Rozwiązania TIK, usługi elektroniczne, aplikacje dla administracji,</p>
<p>Okres realizacji:</p>	<p>2027-2029</p>
<p>Całkowita wartość projektu: szacowana całkowita wartość projektu (koszty kwalifikowalne + niekwalifikowalne)</p>	<p>6 100 000,00 zł</p>
<p>Kwota dofinansowania:</p>	<p>4 800 000,00 zł</p>
<p>Planowany wkład własny Wnioskodawcy:</p>	<p>1 300 000,00 zł</p>
<p>Inne źródło finansowania:</p>	<p>Możliwe źródła finansowania: Fundusze unijne Środki krajowe (np. programy Ministerstwa Cyfryzacji). Budżet gminy oraz partnerstwa publiczno-prywatne</p>
<p>Krótki opis projektu: (należy wskazać opis potrzeby realizacji projektu, cel, przedmiot, wskazanie głównych odbiorców projektu, zakres rzeczowy).</p>	
<p>Cel projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie mieszkańcom łatwego, szybkiego i bezpiecznego dostępu do usług administracji publicznej w formie cyfrowej. - Wyrównanie szans mieszkańców w dostępie do technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT). - Usprawnienie obsługi obywateli i zwiększenie efektywności pracy urzędów. - Rozwój społeczeństwa informacyjnego na obszarze funkcjonalnym, poprawa i zwiększenie dostępności wysokiej jakości usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną przez Gminę wraz z podniesieniem poziomu bezpieczeństwa i interoperacyjności systemów informatycznych, które udostępniają informacje publiczne oraz zapewnienie możliwości efektywnego monitorowania i testowania stanu bezpieczeństwa usług elektronicznych i systemów informatycznych. - Cel projektu jest zgodny z Priorytetem FEPK.01 Konkurencyjna i cyfrowa gospodarka w ramach działania FEPK.01.02 Cyfryzacja. <p>Cel główny zostanie zrealizowany poprzez następujące cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie poziomu świadczonych e-usług dla mieszkańców Gminy Hańsk, Hanna i Wyryki i Urszulin– zwiększenie kooperacyjności z obywatelem wdrożenie e-usług) 	

2. Udostępnienie informacji formie cyfrowej w miejscach publicznych o dużym zagęszczeniu ruchu pieszego (Ekran informacyjny, elektroniczne totemy wraz systemem zdalnego zarządzania).
3. Rozwój rozwiązań informatycznych w celu zapewnienia sprawnej obsługi obiegu dokumentów.
4. Audyt, modernizacja i zakup infrastruktury sieciowej i komputerowej (przeład i modernizacja sieci LAN w budynkach użyteczności publicznej, wymiana urządzeń sieciowych).
5. Wzmocnienie bezpieczeństwa danych przetwarzanych w systemach informatycznych i użytkownych urządzeniach komputerowych poprzez zapewnienie awaryjnego zasilania dla urzędów gmin w postaci generatorów prądowórczych, opracowanie i wdrożenie sposobu przechowywania odmiejscowionych kopii bezpieczeństwa oraz implementacja rozwiązań technologicznych umożliwiających efektywne testowanie kopii bezpieczeństwa.
6. Zwiększenie dostępności informacji i usług udostępnianych przez Urząd Gminy dla osób z niepełnosprawnościami
7. Skrócenie czasu realizacji działań, załatwiania spraw i obsługi interesantów
8. Podniesienie kompetencji cyfrowych pracowników urzędów gmin i mieszkańców gmin
9. Opracowanie i wdrożenie systemu informacji mieszkańców wraz systemem informacji turystycznej opartego o aplikację mobilną.
10. Wdrożenie rozwiązań technologicznych podnoszących bezpieczeństwo przetwarzanych informacji i danych osobowych (monitoring wizyjny w siedzibach urzędów gmin, systemy i rozwiązania zabezpieczające dostęp do budynków i pomieszczeń).

Projekt odpowiada na najważniejsze zdiagnozowane problemy i potrzeby:

1. Brak możliwości załatwienia części spraw w sposób zdalny bez fizycznej obecności w urzędzie
2. Brak wystarczającego dostępu do informacji publicznej dla osób wykluczonych cyfrowo
3. Brak rozwiązań w zakresie e-Doręczeń
5. Brak mechanizmów integracyjnych pomiędzy systemami dziedzinowymi a systemem obiegu dokumentów
6. Konieczność usprawnienia i lepszej organizacji warunków do pracy zdalnej
8. Systemy dziedzinowe niedostosowane do obecnych trendów w zakresie społeczeństwa informacyjnego
9. Rosnąca ilość cyberataków i zagrożeń związanych z wykorzystywaniem Internetu.

Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu: Obszar funkcjonalny charakteryzuje się ograniczoną dostępnością do cyfrowych narzędzi i usług publicznych. Wzrastające oczekiwania mieszkańców dotyczące realizacji spraw administracyjnych w sposób zdalny. Potrzeba walki z wykluczeniem cyfrowym, szczególnie wśród osób starszych i mieszkańców terenów wiejskich. Rozwój e-usług sprzyja oszczędności czasu i kosztów zarówno dla mieszkańców, jak i urzędów.

Zakres działań w projekcie:

1. Rozbudowa infrastruktury cyfrowej: Zakup i instalacja sprzętu komputerowego i serwerów dla urzędów oraz instytucji publicznych. Rozwój sieci szerokopasmowej na terenach o ograniczonym dostępie do internetu.

2. Wdrożenie platform e-usług publicznych: Uruchomienie systemów umożliwiających realizację spraw urzędowych online (wnioski, opłaty, rejestracje). Integracja platform e-usług z istniejącymi systemami administracyjnymi.

3. Digitalizacja dokumentacji: Cyfryzacja istniejących archiwów papierowych. Wdrożenie lub rozwój systemu elektronicznego obiegu dokumentów w urzędach.

4. Dostosowanie usług do potrzeb osób z niepełnosprawnościami: Zapewnienie dostępności cyfrowej zgodnej z wytycznymi WCAG 2.1. Wdrożenie narzędzi ułatwiających korzystanie z e-usług, takich jak powiększanie tekstu, syntezy mowy czy obsługa za pomocą klawiatury.

5. Edukacja cyfrowa mieszkańców: Organizacja szkoleń i warsztatów z obsługi e-usług i podstaw korzystania z internetu. Stworzenie poradników i materiałów edukacyjnych promujących nowe technologie.

6. Promocja i kampania informacyjna: Informowanie mieszkańców o dostępnych e-usługach i możliwościach korzystania z nich. Aktywna promocja projektu w mediach lokalnych oraz na platformach cyfrowych gminy.

Oczekiwane efekty projektu: Zwiększenie liczby mieszkańców korzystających z usług publicznych online. Redukcja wykluczenia cyfrowego wśród mieszkańców obszaru funkcjonalnego. Zwiększenie efektywności pracy urzędów dzięki cyfryzacji procesów administracyjnych. Podniesienie poziomu zadowolenia mieszkańców z jakości obsługi administracyjnej.

Grupa docelowa: Mieszkańcy obszaru funkcjonalnego, w szczególności osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz mieszkańcy terenów wiejskich. Urzędnicy i pracownicy administracji publicznej..

Jednostka realizująca projekt: Urząd Gminy we współpracy z partnerami technologicznymi, instytucjami edukacyjnymi oraz jednostkami samorządu terytorialnego w obszarze funkcjonalnym.

Uzasadnienie zintegrowanego charakteru przedsięwzięcia: (należy uzasadnić zintegrowany charakter działań (w tym opis terytorialnego zasięgu projektu), jego odbiorców oraz wskazać oddziaływanie na rozwiązywanie wspólnych problemów, wykorzystanie potencjałów obszaru funkcjonalnego (terytorium współpracy JST) oraz sposób w jaki projekt wpisany jest cele strategii IIT)

Projekt jest odpowiedzią na potrzeby mieszkańców gmin Hanna, Hańsk, Wiryki i Urszulin, którzy oczekują wysokiej dostępności usług publicznych. Dzięki realizacji projektu zostanie wdrożony standard realizacji usług publicznych na terenie gmin. W efekcie zostaną zaspokojone potrzeby mieszkańców całego obszaru gmin Hanna, Hańsk, Wiryki i Urszulin w zakresie dostępu do wysokiej jakości elektronicznych usług publicznych oraz zasobów ISP.

Przedsięwzięcie ma charakter zintegrowany, ponieważ obejmuje skoordynowany pakiet działań realizowanych równolegle przez JST obszaru funkcjonalnego (OF) według wspólnych standardów technicznych, organizacyjnych i dostępnościowych. Zakres łączy inwestycje infrastrukturalne (modernizacja sieci i serwerowni, stacje robocze, punkty samoobsługowe), rozwój i ujednoczenie e-usług (formularze, płatności, e-doręczenia, rezerwacje), podniesienie cyberbezpieczeństwa (kopie bezpieczeństwa, monitoring, polityki bezpieczeństwa informacji), a także działania miękkie (szkolenia mieszkańców i urzędników, kampania informacyjna). Wspólna architektura rozwiązań (SSO, integracja z ePUAP/mObywatel, standard WCAG 2.1

AA, spójna tożsamość wizualna i UX) zapewnia efekt sieciowy – użytkownik otrzymuje taki sam poziom usług i dostępności niezależnie od gminy.

Zasięg terytorialny

Projekt obejmuje urzędy gmin i ich jednostki (OPS, szkoły, biblioteki, instytucje kultury), punkty obsługi i przestrzeń publiczną (ekrany/totemy informacyjne, kioski e-usług). Dzięki jednolitym standardom oraz współdzielonym rozwiązaniom (np. wspólne moduły i integracje) efekt dotyczy zarówno ośrodków gminnych, jak i mniejszych miejscowości.

Odbiorcy

Bezpośrednimi odbiorcami są mieszkańcy OF – w tym seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, rodzice, uczniowie i studenci – oraz przedsiębiorcy, turyści, organizacje pozarządowe i urzędnicy. Dla mieszkańców i firm projekt skraca czas i koszty załatwiania spraw; dla administracji – porządkuje procesy, podnosi jakość i bezpieczeństwo świadczenia usług.

Oddziaływanie na rozwiązywanie wspólnych problemów

Projekt odpowiada na zdiagnozowane, wspólne wyzwania OF: rozproszenie systemów i różny poziom dojrzałości cyfrowej między gminami, wykluczenie cyfrowe części mieszkańców, brak jednolitych standardów dostępności, niska interoperacyjność danych, ograniczone bezpieczeństwo i ciągłość działania. Zestaw działań eliminuje te bariery poprzez: wspólne e-usługi o ujednoliconej logice i interfejsie, podniesienie kompetencji cyfrowych, centralne polityki bezpieczeństwa, integrację rejestrów i obiegu dokumentów, a także zapewnienie wersji usług dostępnych mobilnie i zdalnie.

Komplementarność projektu z projektami realizowanymi z innych środków publicznych, w szczególności ze środków Unii Europejskiej: (należy wskazać projekty komplementarne z opisem powiązań między projektami, w tym inne projekty planowane w Strategii IIT)

Projekt jest komplementarny z projektem Cyberbezpieczny Samorząd i Cyfrowa Gmina

Gotowość dokumentacyjna projektu do podjęcia jego realizacji:

(Należy wskazać stan zaawansowania prac nad projektem, tj. czy opracowano dokumentację techniczną, dokumentację środowiskową, uzyskano zezwolenie na realizację inwestycji, czy pozyskano zabezpieczenie środków niezbędnych do realizacji inwestycji. Jeśli nie pozyskano ww. dokumentów, należy wskazać planowany termin ich uzyskania. Ponadto należy wskazać planowaną datę gotowości do przedłożenia wniosku aplikacyjnego wraz z całą dokumentacją aplikacyjną).

W chwili obecnej gmina nie posiada dokumentacji do planowanej inwestycji. Planowana data opracowania dokumentacji i załączników niezbędnych do wniosku w 2025 r. Opracowanie dokumentacji technicznej zostanie zlecone w ramach realizacji projektu. Zakłada się gotowość do przedłożenia wniosku aplikacyjnego wraz z całą dokumentacją aplikacyjną do końca 2025 r.

Zgodność realizacji projektu oraz działań Wnioskodawcy/partnera z polityką antydyskryminacyjną i Kartą Praw Podstawowych UE (należy opisać czy realizacja projektu oraz działania Wnioskodawcy/partnera nie będą skutkować jakąkolwiek dyskryminacją ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną oraz czy będzie realizowany w zgodzie z przepisami antydyskryminacyjnymi, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.)

Wszystkim osobom bez względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną zostanie zapewniony równy dostęp na jednakowych zasadach do wdrożonych rozwiązań teleinformatycznych (e-usług, systemów) umożliwiających elektroniczną komunikację z Urzędem oraz obsługę spraw urzędowych. Ww. możliwości i korzyści z nimi związane będą upowszechniane w standardowych działaniach informacyjnych Urzędu. Analogicznie, wszelkie działania wnioskodawcy na etapie przygotowania i realizacji projektu (w tym zarządzanie projektem, udział we wdrożeniach systemów wewnętrznych w jednostce wnioskodawcy, udział w szkoleniach) nie będą w żadnym stopniu dyskryminujące ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Projekt będzie realizowany będzie realizowany w zgodzie z przepisami antydyskryminacyjnymi, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r

Zgodność z zasadami horyzontalnymi określonymi w Traktacie o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. oraz z zasadą DNSH. (należy opisać czy realizacja projektu ma pozytywny wpływ na zasadę równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, czy efekty projektów (produkty, usługi, infrastruktura) będą dostępne dla wszystkich, zgodnie z postanowieniami art. 9 Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych, z poszanowaniem zasad określonych w art. 9 rozporządzenia nr 2021/1060) lub neutralne). Ponadto należy wskazać, w jakim zakresie realizacja inwestycji będzie zgodna z zasadą DNSH).

Projekt jest zgodny z zasadami horyzontalnymi określonymi w TFUE (art. 8 – równość kobiet i mężczyzn; art. 10 – przeciwdziałanie dyskryminacji; art. 11 – integracja wymogów ochrony środowiska) oraz z art. 9 rozporządzenia (UE) 2021/1060. Realizacja ma **pozytywny wpływ** na równość szans i niedyskryminację, w tym dostępność dla osób z niepełnosprawnościami, a efekty projektu (produkty, usługi, infrastruktura) będą **dostępne dla wszystkich**, zgodnie z art. 9 Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami.

Równość szans, niedyskryminacja i dostępność

- Cały cykl projektu (przygotowanie, zamówienia, wdrożenia, utrzymanie) oparty jest na przejrzystych, obiektywnych i niedyskryminujących kryteriach; komunikacja o projekcie będzie neutralna światopoglądowo i inkluzywna.
- E-usługi, serwisy WWW, aplikacje i treści cyfrowe będą spełniać wymagania **WCAG 2.1 AA** (m.in. alternatywne opisy, napisy do materiałów wideo, obsługa z klawiatury, wysoki kontrast, możliwość powiększania treści); formularze zostaną dostosowane do czytników ekranu i urządzeń mobilnych.
- Nośniki informacji publicznej (ekrany/totemy) oraz punkty samoobsługowe zostaną skonfigurowane z myślą o seniorach i osobach o zróżnicowanych potrzebach (prosty język, duża czcionka, kontrast, nawigacja głosowa tam, gdzie to możliwe).
- Zapewnione będą **racjonalne usprawnienia** na wniosek użytkowników (np. asystent cyfrowy/infolinia, alternatywne formaty dokumentów, „ciche godziny” w punktach obsługi).
- Przewidziano **edukację cyfrową** mieszkańców i szkolenia urzędników, aby ograniczyć wykluczenie cyfrowe na obszarach wiejskich i wśród osób starszych oraz z niepełnosprawnościami.
- W dokumentacji przetargowej i umowach wykonawczych zostaną ujęte wymogi równego traktowania i dostępności; funkcjonować będzie punkt kontaktowy ds. równego traktowania oraz przejrzysta procedura obsługi skarg.

Zasada DNSH (Do No Significant Harm) – zgodność i minimalizacja ryzyk

Projekt nie powoduje znaczących szkód dla środowiska; oddziaływanie na sześć celów środowiskowych jest **pozytywne lub neutralne**:

1. **Łagodzenie zmian klimatu – pozytywnie**: cyfryzacja usług ograniczy dojazdy interesantów i zużycie papieru (elektroniczny obieg dokumentów, e-doręczenia); zakup sprzętu i rozwiązań ICT będzie ukierunkowany na efektywność energetyczną oraz wirtualizację/udostępnianie zasobów.
2. **Adaptacja do zmian klimatu – pozytywnie/neutralnie**: zapewnienie ciągłości działania (backupy odmiejszczone, zasilanie awaryjne, testy

odtworzeniowe) zwiększy odporność usług publicznych na zdarzenia ekstremalne.

3. **Zasoby wodne – neutralnie:** działania realizowane w istniejących obiektach; podczas prac instalacyjnych przestrzegane będą standardy ochrony przed zanieczyszczeniami.
4. **Gospodarka o obiegu zamkniętym – pozytywnie/neutralnie:** selektywny demontaż i zagospodarowanie wycofywanego sprzętu jako ZSEE (WEEE), preferencja urządzeń modułowych (naprawialność, możliwość modernizacji), ponowne wykorzystanie akcesoriów.
5. **Zapobieganie zanieczyszczeniom – neutralnie:** ograniczanie hałasu i pyłu w trakcie prac, stosowanie materiałów o niskiej emisji LZO przy ewentualnych pracach wykończeniowych, właściwe magazynowanie i przekazywanie odpadów uprawnionym podmiotom.
6. **Bioróżnorodność i ekosystemy – neutralnie:** lokalizacja działań głównie w budynkach administracji i instytucji publicznych; brak prac w obszarach cennych przyrodniczo.

Zarządzanie zgodnością i monitoring efektów

- Wdrożone zostaną polityki dostępności cyfrowej oraz bezpieczeństwa informacji; przewidziano audyty WCAG i testy z udziałem użytkowników.
- Monitorowane będą wskaźniki: liczba i dojrzałość e-usług, dostępność cyfrowa (audyt), liczba użytkowników i spraw obsługiwanych online, redukcja zużycia papieru, szacunkowa redukcja dojazdów do urzędów, liczba przeszkolonych mieszkańców i urzędników.
- W razie zidentyfikowania ryzyka naruszenia zasad horyzontalnych lub DNSH zostaną niezwłocznie wdrożone działania korygujące (techniczne, organizacyjne lub harmonogramowe).

PROJEKT NR 4.

Tytuł projektu:	Budowa i modernizacja energooszczędnego oświetlenia ulicznego.
Nazwa lidera/wnioskodawcy:	Gmina Stary Brus
Partnerzy projektu: należy wymienić wszystkie podmioty zaangażowane w realizację projektu poprzez powielenie poniższej tabeli [wpisz czy dotyczy]	Gmina Hańsk Gmina Urszulin Gmina Wola Uhruska Gmina Wiryki
Rola partnera w projekcie (w tym udział finansowy):	Każdy partner realizuje zakres inwestycyjny/infrastrukturalny na poziomie swojej jednostki (przygotowanie zamówienia publicznego, wybór wykonawcy realizacja, rozliczenie).

<p>Numer i nazwa Działania w ramach Szczegółowego Opisu Priorytetów programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027</p>	<p>FLU.04.04 Wspieranie efektywności energetycznej i energooszczędności w ramach innych instrumentów terytorialnych Kody interwencji: 044 - Renowacja zwiększająca efektywność energetyczną lub działania w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające, 045 - Renowacja zwiększająca efektywność energetyczną lub działania w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej</p>
<p>Okres realizacji:</p>	<p>2025-2029 Gmina Stary Brus: 2027-2028 Gmina Hańsk: 2025-2029 Gmina Urszulin: 2027-2028 Gmina Wola Uhruska: 2026-2028 Gmina Wiryki: 2025-2026</p>
<p>Całkowita wartość projektu:</p>	<p>13 243 000,00 zł Gmina Stary Brus: 2 500 000,00 zł Gmina Hańsk: 1 668 000,00 zł Gmina Urszulin: 6 150 000,00zł Gmina Wola Uhruska: 1 925 000,00zł Gmina Wiryki: 1 000 000,00 zł</p>
<p>Kwota dofinansowania:</p>	<p>9 990 300,00 zł Gmina Stary Brus: 2 125 000,00 zł Gmina Hańsk: 1 417 800,00 zł Gmina Urszulin: 4 250 000,00zł Gmina Wola Uhruska: 1 347 500,00zł Gmina Wiryki: 850 000,00 zł</p>
<p>Planowany wkład własny Wnioskodawcy:</p>	<p>3 252 700,00 zł Gmina Stary Brus: 375 000,00 zł Gmina Hańsk: 250 200,00 zł Gmina Urszulin: 1 900 000,00zł Gmina Wola Uhruska: 577 500,00zł Gmina Wiryki: 150 000,00 zł</p>
<p>Inne źródło finansowania:</p>	<p>Brak</p>
<p>Krótki opis projektu:</p>	
<p>Projekt będzie realizowany na terenie 5 gmin: Stary Bus, Hańsk, Urszulin, Wola Uhruska i Wiryki.</p>	

Gmina Stary Brus

Celem projektu jest racjonalne kształtowanie środowiska i gospodarowanie zasobami naturalnymi zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, poprawa jakości i warunków życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności gminy Stary Brus. Realizacji ww. zadania wpłynie pozytywnie na poprawę efektywności energetycznej. W zakresie planowanego zadania jest zakup i montaż energooszczędnych lamp hybrydowych w miejscowościach nieposiadających oświetlenia ulicznego oraz rozbudowa istniejących linii.

Zadanie obejmie budowę nowych i rozbudowę istniejących linii oświetlenia ulicznego w miejscowościach, w których należy doświetlić odcinki ulic poprawiając bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców (Stary Brus - 3 szt., Kołacze Osada – 7 szt., Kołacze Kolonia – 32 szt., Wołoskowola – 18 szt., Hola – 64 szt., Kamień – 30 szt., odcinek drogi skrzyżowanie Kołacze – Nowy Brus – 25 szt., Lubowierz – 15 szt., Helenin – 22 szt., Dominiczyn – 5 szt.). Łącznie 221 lamp hybrydowych. Zakres prac obejmuje m.in. wykonanie dokumentacji, nadzór inwestorski nad pracami, wytyczenie miejsc posadowienia słupa lampy, prace geodezyjne, roboty ziemne, montaż lamp hybrydowych, dostarczenie oprogramowania do sterowania oświetleniem wraz z szkoleniem obsługi pracownika urzędu gminy.

Realizacja projektu wynika z potrzeb społecznych mieszkańców obszaru gminy Stary Brus. Projekt wykazywać będzie pozytywny wpływ na środowisko, przedstawiony w formie oszczędności energii, obniżonej emisji CO₂ i pyłu PM₁₀ oraz PM_{2,5} do atmosfery, zgodnie z zapisami Dyrektywy 2008/50/WE (zmienionej Dyrektywą 2015/1480/WE), a także wzrostu wykorzystania OZE. Dzięki temu z efektów jego realizacji korzystać będą nie tylko mieszkańcy miejscowości z terenów objętych inwestycją jak również mieszkańcy całego regionu, urząd gminy i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.

Gmina Hańsk

Celem inwestycji jest redukcja zużycia energii elektrycznej i kosztów eksploatacyjnych systemu oświetlenia ulicznego. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i estetyki przestrzeni publicznej. Wdrożenie nowoczesnych technologii zarządzania oświetleniem w ramach idei smart city.

Obecny system oświetlenia ulicznego w gminie opiera się na przestarzałych i energochłonnych rozwiązaniach, co generuje wysokie koszty utrzymania. Wdrożenie energooszczędnych opraw oświetleniowych z nowoczesnym systemem sterowania światłem pozwoli na zmniejszenie zużycia energii oraz lepsze dostosowanie oświetlenia do rzeczywistych potrzeb. Projekt wpisuje się w politykę klimatyczno-energetyczną UE oraz lokalne strategie zrównoważonego rozwoju.

Budowa systemu energooszczędnego oświetlenia ulicznego z zastosowaniem systemu sterowania światłem i inteligentnej integracji zlokalizowana będzie w następujących miejscowościach Gminy Hańsk:

- Miejscowość Ujazdów: planowana liczba punktów świetlnych 80,00 szt., długość - 3,20 km.
- Miejscowość Hańsk Kolonia: planowana liczba punktów świetlnych 48,00 szt. długość 1,90 km
- Miejscowość Hańsk Pierwszy, ul. Leśna: planowana liczba punktów świetlnych 7 szt. dł. 300 m.

Łącznie planuje się zainstalować 135 energooszczędnych opraw oświetleniowych.

W zakresie działań w projekcie przewidziane jest:

- Montaż energooszczędnych opraw LED na istniejących lub nowych słupach oświetleniowych.
- Instalacja systemów sterowania oświetleniem, umożliwiających automatyczne dostosowanie natężenia światła do warunków zewnętrznych.
- Modernizacja infrastruktury elektrycznej, w tym wymiana okablowania i zabezpieczeń.
- Edukacja i promocja projektu: Informowanie mieszkańców o korzyściach z wdrożenia energooszczędnego oświetlenia.

Realizacja celu głównego przyczyni się do redukcji zużycia energii elektrycznej o 50% w porównaniu do stanu wyjściowego. Obniżenie emisji CO₂ związanej z funkcjonowaniem systemu oświetlenia ulicznego. Zmniejszenie kosztów eksploatacji i konserwacji systemu oświetleniowego. Poprawa jakości i efektywności oświetlenia na terenie gminy. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i poprawa estetyki przestrzeni publicznej.

Gmina Urszulin

Projekt będzie realizowany na terenie całej gminy Urszulin. Celem głównym jest: Poprawa jakości powietrza dzięki zwiększeniu efektywności energetycznej oświetlenia ulicznego w Gm. Urszulin. Do jego osiągnięcia przyczyni się realizacja zaplanowanych zadań, w szczeg.: -modernizacja oświetlenia ulicznego -wymiana przestarzałych opraw i źródeł światła na oprawy oświetleniowe ze źródłem światła LED w miejscowościach : Andrzejów (9 szt. opraw i 9szt. wysięgników), Grabniak (9 szt. opraw i 9szt. wysięgników, 1 szafa wraz ze sterowaniem), Stare Załucze (40 opraw i 40 wysięgników oraz 1 szafa ze sterowaniem), Wola Wereszczyńska (6 szt. opraw i 6 szt. wysięgników oraz 1 szafa ze sterowaniem), i innych niezbędnych do poprawy bezpieczeństwa i zwiększenia efektywności energetycznej. Budowa i rozbudowa ziemnych linii energooszczędnego oświetlenia ulicznego bud. słupów z wysięgnikami i szafkami ośw. W miejscowościach: Łomnica (rozbudowa) (19 szt. słupów, 19 szt. opraw 1 szafka ze sterowaniem), Wincencin- rozbudowa (21 szt. słupów, 21 szt. opraw 1 szafka ze sterowaniem), Sęków (16 szt. słupów, 16 szt. opraw 1 szafka ze sterowaniem), Przymiarki- budowa (22 szt. słupów, 22 szt. opraw 1 szafka ze sterowaniem), Nowe Załucze- budowa (13 szt. słupów, 13 szt. opraw), Borysik- rozbudowa (8 szt. opraw 1 szafka ze sterowaniem) Celem głównym projektu jest: Poprawa jakości powietrza dzięki zwiększeniu efektywności energetycznej oświetlenia ulicznego w Gminie Urszulin. Cel główny uzupełniają cele szczegółowe: Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Urszulin, w tym bezpieczeństwa podczas użytkowania dróg oraz Poprawa atrakcyjności społeczno-gospodarczej i turystycznej Gminy Urszulin. Cele są spójne, uzupełniające się i logicznie z siebie wynikające. Realizacja celu głównego przyczyni się do zmniejszenia zużycia energii elektrycznej, a więc do zmniejszenia emisji szkodliwych substancji do atmosfery, dzięki czemu poprawi się jakość powietrza. Czyste powietrze, w połączeniu ze wzrostem bezpieczeństwa użytkowania dróg, będzie miało wpływ na wzrost jakości życia mieszkańców gminy, a także na poprawę jej atrakcyjności społeczno-gospodarczej i turystycznej.

Gmina Wola Uhruska

Do zadań własnych gminy należy planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg publicznych (oprócz autostrad i dróg ekspresowych) znajdujących się na terenie gminy, a także finansowanie tego oświetlenia, zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo energetyczne. Ponadto art. 18 ust. 1 pkt 4 te same ustawy obowiązuje gminę również

do planowania i organizacji działań mających na celu racjonalizację zużycia energii oraz promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy.

Obowiązek ten wiąże się z ponoszeniem kosztów związanych z modernizacją oświetlenia oraz zapewnieniem właściwej jakości technicznej i eksploatacyjnej. w ramach projektu przewidziano modernizację nieefektywnych i przewymiarowanych źródeł oświetlenia ulic oraz budowę nowych punktów oświetleniowych (budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego; modernizacja energooszczędnego oświetlenia ulicznego; zastosowanie systemu sterowania światłem i inteligentnej integracji służącej do zarządzania oświetleniem). Planowana inwestycja obejmuje wymianę 500 sztuk oświetlenia w miejscowościach : Siedliszcze, Uhrusk, Potoki, Stanisławów, Piaski, Mszanka, Mszanna, Macoszyn Duży, Kosyń, Stulno, Bytyń i Wola Uhruska oraz zamontowanie 50 sztuk nowego oświetlenia w Woli Uhruskiej.

Odbiorcami projektu będą wszyscy mieszkańcy gminy oraz turyści odwiedzający nasz region.

Gmina Wyrki

Rozbudowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego, w miejscach, które wymagają rozbudowy oraz przebudowa istniejącego systemu oświetlenia ulicznego, w szczególności instalacja własnych słupów oświetleniowych i wdrożenie efektywnego systemu sterowania oświetleniem.

Uzasadnienie zintegrowanego charakteru przedsięwzięcia:

Projekt stanowi wiązkę projektów realizujących wspólny cel określony w Strategii terytorialnej (Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Partnerstwa Nadbużańskiego do roku 2030), który dotyczy ograniczenia emisji CO₂ oraz pyłu PM₁₀ oraz PM_{2.5} do atmosfery, a także dostosowanie się do zmian klimatu. Wszystkie projekty realizowane przez poszczególne gminy w ramach CP 2 przyczyniają się do realizacji ww. celów, w związku z tym należy przyjąć, że dzięki realizacji projektu zostanie osiągnięty wspólny efekt dla całego partnerstwa określony w strategii (warunek realizacji projektów zintegrowanych wynikający z Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027”).

Projekt będzie idealnym rozwiązaniem wspólnych problemów dotyczących poprawy jakości życia mieszkańców, w tym bezpieczeństwa podczas użytkowania dróg oraz poprawa atrakcyjności społeczno-gospodarczej i turystycznej obszaru strategii IIT.

Cel strategiczny 2 Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych, 2.1. Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej, 2.4. Ochrona walorów środowisk oraz Cel Strategiczny 4 Wzmacnianie kapitału społecznego, 4.5. Bezpieczeństwo publiczne (*Strategię Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku*).

Komplementarność projektu z projektami realizowanymi z innych środków publicznych, w szczególności ze środków Unii Europejskiej:

(należy wskazać projekty komplementarne z opisem powiązań między projektami, w tym inne projekty planowane w Strategii IIT)

Projekt jest komplementarny z projektami z zakresu efektywności energetycznej realizowanymi jak i planowanymi przez poszczególne gminy w ramach strategii.

Gmina Stary Brus

- *Zakup i montaż energooszczędnych lamp hybrydowych w miejscowościach Gminy Stary Brus nie posiadających oświetlenia ulicznego* - Program Inwestycji Strategicznych, Rządowy Fundusz Polski Ład – Promesa Nr Edycja8/2023/5448/Polski Ład. Zamontowano nowe słupy oświetleniowe solarno-wiatrakowe wraz z automatyką w ilości 120 w miejscowościach: Zamołodycze, Marianka, Skorodnica i Kamień. Przeszkolono użytkowników wraz z wdrożeniem oprogramowania do sterowania oświetleniem.
- *Modernizacja infrastruktury oświetleniowej w Gminie Stary Brus celem zwiększenia jej efektywności*” - Program Inwestycji Strategicznych, Rządowy Fundusz Polski Ład – Promesa Nr Edycja9RP/2023/1406/Polski Ład. Wykonano audyt efektywności energetycznej oświetlenia, mapy oświetlenia, dokonano inwentaryzacji sieci oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Stary Brus. Zmodernizowano oświetlenie uliczne w miejscowościach: Kołacze, Stary i Nowy Brus, Wołoskowola, Laski Bruskie i Hola poprzez wymianę łącznie 133 nieenergooszczędnych opraw oświetleniowych na nowe oprawy typu LED. Zamontowano system zdalnego sterowania.

Gmina Urszulin

- *Poprawa komunikacji otoczenia drogi krajowej nr 82 poprzez modernizację dróg Gminy Urszulin* Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013, Umowa nr 01/09/UDA-RPLU.05,02,00-06-060/09-00-0288. Przedmiotowy projekt współtworzy kompleksowe rozwiązania obszarowe ze zrealizowanym w 2011 r. projektem "Poprawa komunikacji otoczenia drogi krajowej nr 82 poprzez modernizację dróg Gminy Urszulin", ponieważ razem poprawiają spójność układu infrastruktury technicznej w Gminie Urszulin. Projekt jest dopełnieniem efektów powstałych w ramach komplementarnego projektu (modernizacja dróg). Projekt wraz z projektem komplementarnym przyczyni się do stworzenia spójnej i kompleksowej infrastruktury technicznej w gminie, wykorzystującej rozwiązania energooszczędne i przyjazne środowisku. Niniejszy Projekt pełni łącznie z projektem komplementarnym tą samą funkcję, dzięki czemu w pełni wykorzystywane są możliwości istniejącej infrastruktury. Funkcje obu projektów to: poprawa dostępności do infrastruktury technicznej dla mieszkańców Gminy Urszulin oraz poprawa atrakcyjności społeczno-gospodarczej i turystycznej gminy. W związku z powyższym projekty w dłuższej perspektywie czasowej będą miały wpływ na szereg korzyści społecznych i gospodarczych na terenie gminy. Projekt łącznie z projektem komplementarnym jest wykorzystywany przez tych samych użytkowników tj. mieszkańców Gminy Urszulin, turystów oraz osoby przejeżdżające przez gminę. Przedmiotowy projekt wykorzystuje wiedzę / kompetencje powstałe w projekcie komplementarnym, ponieważ podczas jego realizacji pracownicy Urzędu Gminy zdobyli doświadczenie pozwalające na prawidłową realizację niniejszego projektu.
- *Kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie aglomeracji Urszulin* Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013, umowa nr 03/08-UDA-RPLU.06.01.00-06-050/08-00-0042.

Przedmiotowy projekt współtworzy kompleksowe rozwiązania obszarowe ze zrealizowanym w 2011 r. projektem "Kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie aglomeracji Urszulin", ponieważ razem poprawiają spójność układu infrastruktury technicznej w Gminie Urszulin. Projekt jest dopełnieniem efektów powstałych w ramach komplementarnego projektu (sieć kanalizacyjna). Projekt wraz z projektem komplementarnym przyczyni się do stworzenia spójnej i kompleksowej infrastruktury technicznej w gminie, wykorzystującej rozwiązania energooszczędne i przyjazne środowisku. Niniejszy Projekt pełni łącznie z projektem komplementarnym tą samą funkcję, dzięki czemu w pełni wykorzystywane są możliwości istniejącej infrastruktury. Funkcje obu projektów to: poprawa dostępności do infrastruktury technicznej dla mieszkańców Gminy Urszulin, poprawa atrakcyjności społeczno-gospodarczej i turystycznej gminy oraz poprawa jakości środowiska przyrodniczego. W związku z powyższym projekty w dłuższej perspektywie czasowej będą miały wpływ na szereg korzyści społecznych i gospodarczych i środowiskowych na terenie gminy. Projekt łącznie z projektem komplementarnym jest wykorzystywany przez tych samych użytkowników tj. mieszkańców Gminy Urszulin. Przedmiotowy projekt wykorzystuje wiedzę / kompetencje powstałe w projekcie komplementarnym, ponieważ podczas jego realizacji pracownicy Urzędu Gminy zdobyli doświadczenie pozwalające na prawidłową realizację niniejszego projektu.

- *Energia odnawialna w Gminie Urszulin* Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, umowa nr RPLU.04.01.00-06-0241/16-00. Przedmiotowy projekt współtworzy kompleksowe rozwiązania obszarowe z będącym w trakcie realizacji projektem "Energia odnawialna w Gminie Urszulin", ponieważ razem poprawiają spójność układu infrastruktury technicznej w Gminie Urszulin. Projekt jest dopełnieniem efektów powstałych w ramach komplementarnego projektu (instalacja kolektorów słonecznych w gospodarstwach prywatnych). Projekt wraz z projektem komplementarnym przyczyni się do stworzenia spójnej i kompleksowej infrastruktury technicznej w gminie, wykorzystującej rozwiązania energooszczędne i przyjazne środowisku. Niniejszy Projekt pełni łącznie z projektem komplementarnym tą samą funkcję, dzięki czemu w pełni wykorzystywane są możliwości istniejącej infrastruktury. Funkcje obu projektów to: poprawa dostępności infrastruktury technicznej (w tym infrastruktury ekologicznej i energooszczędnej) dla mieszkańców Gminy Urszulin, poprawa jakości środowiska przyrodniczego, w tym powietrza oraz poprawa atrakcyjności społeczno-gospodarczej i turystycznej gminy. W związku z powyższym projekty w dłuższej perspektywie czasowej będą miały wpływ na szereg korzyści społecznych, gospodarczych i środowiskowych na terenie gminy. Projekt łącznie z projektem komplementarnym jest wykorzystywany przez tych samych użytkowników tj. mieszkańców Gminy Urszulin. Przedmiotowy projekt wykorzystuje wiedzę / kompetencje powstałe w projekcie komplementarnym, ponieważ podczas jego realizacji pracownicy Urzędu Gminy zdobyli doświadczenie pozwalające na prawidłową realizację niniejszego projektu.
- *Gospodarka odpadami na terenie Gminy Urszulin* Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, umowa nr RPLU.06.03.00-06-0004/17-00. Przedmiotowy projekt współtworzy kompleksowe

rozwiązania obszarowe z będącym w trakcie realizacji projektem "Gospodarka odpadami na terenie Gminy Urszulin", ponieważ razem poprawiają spójność układu infrastruktury technicznej w Gminie Urszulin. Projekt jest dopełnieniem efektów powstałych w ramach komplementarnego projektu (infrastruktura gospodarki odpadami). Projekt wraz z projektem komplementarnym przyczyni się do stworzenia spójnej i kompleksowej infrastruktury technicznej w gminie, wykorzystującej rozwiązania energooszczędne i przyjazne środowisku. Niniejszy Projekt pełni łącznie z projektem komplementarnym tą samą funkcję, dzięki czemu w pełni wykorzystywane są możliwości istniejącej infrastruktury. Funkcje obu projektów to: poprawa dostępności do infrastruktury technicznej dla mieszkańców Gminy Urszulin, poprawa atrakcyjności społeczno-gospodarczej i turystycznej gminy oraz poprawa jakości środowiska przyrodniczego. W związku z powyższym projekty w dłuższej perspektywie czasowej będą miały wpływ na szereg korzyści społecznych, gospodarczych i środowiskowych na terenie gminy. Projekt łącznie z projektem komplementarnym jest wykorzystywany przez tych samych użytkowników tj. mieszkańców Gminy Urszulin. Przedmiotowy projekt wykorzystuje wiedzę / kompetencje powstałe w projekcie komplementarnym, ponieważ podczas jego realizacji pracownicy Urzędu Gminy zdobyli doświadczenie pozwalające na prawidłową realizację niniejszego projektu.

- *Poprawa dostępności obszaru Gminy Urszulin jako części Polesia Zachodniego* Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, umowa nr RPLU.07.01.00-06-0005/17-00. Przedmiotowy projekt współtworzy kompleksowe rozwiązania obszarowe z będącym w trakcie realizacji projektem "Poprawa dostępności obszaru Gminy Urszulin jako części Polesia Zachodniego", ponieważ razem poprawiają spójność układu infrastruktury technicznej w Gminie Urszulin. Projekt jest dopełnieniem efektów powstałych w ramach komplementarnego projektu (infrastruktura turystyczna, w tym budowa linii oświetleniowych LED przy ciągu pieszo-rowerowym, budowa oświetlenia miejsca obsługi turystów). Projekt wraz z projektem komplementarnym przyczyni się do stworzenia spójnej i kompleksowej infrastruktury technicznej w gminie, wykorzystującej rozwiązania energooszczędne i przyjazne środowisku. Niniejszy Projekt pełni łącznie z projektem komplementarnym tą samą funkcję, dzięki czemu w pełni wykorzystywane są możliwości istniejącej infrastruktury. Funkcje obu projektów to: poprawa dostępności infrastruktury technicznej (w tym infrastruktury ekologicznej i energooszczędnej) dla mieszkańców Gminy Urszulin, poprawa jakości środowiska przyrodniczego, w tym powietrza oraz poprawa atrakcyjności społeczno-gospodarczej i turystycznej gminy. W związku z powyższym projekty w dłuższej perspektywie czasowej będą miały wpływ na szereg korzyści społecznych, gospodarczych i środowiskowych na terenie gminy. Projekt łącznie z projektem komplementarnym jest wykorzystywany przez tych samych użytkowników tj. mieszkańców Gminy Urszulin, turystów oraz osoby przejeżdżające przez gminę. Przedmiotowy projekt wykorzystuje wiedzę / kompetencje powstałe w projekcie komplementarnym, ponieważ podczas jego realizacji pracownicy Urzędu Gminy zdobyli doświadczenie pozwalające na prawidłową realizację niniejszego projektu.

- Budowa tras pieszo-rowerowych w otoczeniu Poleskiego Parku Narodowego Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, umowa nr RPLU.07.03.00-06-0014/17-00. Przedmiotowy projekt współtworzy kompleksowe rozwiązania obszarowe z będącym w trakcie realizacji projektem "Budowa tras pieszo-rowerowych w otoczeniu Poleskiego Parku Narodowego", ponieważ razem poprawiają spójność układu infrastruktury technicznej w Gminie Urszulin. Projekt jest dopełnieniem efektów powstałych w ramach komplementarnego projektu (budowa ścieżek rowerowych oraz ich oświetlenia). Projekt wraz z projektem komplementarnym przyczyni się do stworzenia spójnej i kompleksowej infrastruktury technicznej w gminie, wykorzystującej rozwiązania energooszczędne i przyjazne środowisku. Niniejszy Projekt pełni łącznie z projektem komplementarnym tą samą funkcję, dzięki czemu w pełni wykorzystywane są możliwości istniejącej infrastruktury. Funkcje obu projektów to: poprawa dostępności infrastruktury technicznej (w tym infrastruktury ekologicznej i energooszczędnej) dla mieszkańców Gminy Urszulin, poprawa jakości środowiska przyrodniczego, w tym powietrza oraz poprawa atrakcyjności społeczno-gospodarczej i turystycznej gminy. W związku z powyższym projekty w dłuższej perspektywie czasowej będą miały wpływ na szereg korzyści społecznych, gospodarczych i środowiskowych na terenie gminy. Projekt łącznie z projektem komplementarnym jest wykorzystywany przez tych samych użytkowników tj. mieszkańców Gminy Urszulin, turystów oraz osoby przejeżdżające przez gminę. Przedmiotowy projekt wykorzystuje wiedzę / kompetencje powstałe w projekcie komplementarnym, ponieważ podczas jego realizacji pracownicy Urzędu Gminy zdobyli doświadczenie pozwalające na prawidłową realizację niniejszego projektu.

Projekty Strategii IIT:

- *Zagospodarowanie turystyczne przy jeziorach: Sumin, Wytyckie* - Projekt wraz z projektem komplementarnym przyczyni się do stworzenia spójnej i kompleksowej infrastruktury technicznej w gminie, wykorzystującej rozwiązania energooszczędne i przyjazne środowisku. Niniejszy Projekt pełni łącznie z projektem komplementarnym tą samą funkcję, dzięki czemu w pełni wykorzystywane są możliwości istniejącej infrastruktury. Funkcje obu projektów to: poprawa dostępności infrastruktury technicznej (w tym infrastruktury ekologicznej i energooszczędnej) dla mieszkańców Gminy Urszulin, poprawa jakości środowiska przyrodniczego, w tym powietrza oraz poprawa atrakcyjności społeczno-gospodarczej i turystycznej gminy. W związku z powyższym projekty w dłuższej perspektywie czasowej będą miały wpływ na szereg korzyści społecznych, gospodarczych i środowiskowych na terenie gminy. Projekt łącznie z projektem komplementarnym jest wykorzystywany przez tych samych użytkowników tj. mieszkańców Gminy Urszulin, turystów oraz osoby przejeżdżające przez gminę.
- *Zagospodarowanie turystyczne przy Ośrodku Animacji Społeczno-Kulturalnej* - Projekt wraz z projektem komplementarnym przyczyni się do stworzenia spójnej i kompleksowej infrastruktury technicznej w gminie, wykorzystującej rozwiązania energooszczędne i przyjazne środowisku. Niniejszy Projekt pełni łącznie z

projektem komplementarnym tą samą funkcję, dzięki czemu w pełni wykorzystywane są możliwości istniejącej infrastruktury. Funkcje obu projektów to: poprawa dostępności infrastruktury technicznej (w tym infrastruktury ekologicznej i energooszczędnej) dla mieszkańców Gminy Urszulin, poprawa jakości środowiska przyrodniczego, w tym powietrza oraz poprawa atrakcyjności społeczno-gospodarczej i turystycznej gminy. W związku z powyższym projekty w dłuższej perspektywie czasowej będą miały wpływ na szereg korzyści społecznych, gospodarczych i środowiskowych na terenie gminy. Projekt łącznie z projektem komplementarnym jest wykorzystywany przez tych samych użytkowników tj. mieszkańców Gminy Urszulin, turystów oraz osoby przejeżdżające przez gminę

- *Budowa, rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych na terenie gminy Urszulin przy drogach publicznych* - Projekt wraz z projektem komplementarnym przyczyni się do stworzenia spójnej i kompleksowej infrastruktury technicznej w gminie, wykorzystującej rozwiązania energooszczędne i przyjazne środowisku. Niniejszy Projekt pełni łącznie z projektem komplementarnym tą samą funkcję, dzięki czemu w pełni wykorzystywane są możliwości istniejącej infrastruktury. Funkcje obu projektów to: poprawa dostępności infrastruktury technicznej (w tym infrastruktury ekologicznej i energooszczędnej) dla mieszkańców Gminy Urszulin, poprawa jakości środowiska przyrodniczego, w tym powietrza oraz poprawa atrakcyjności społeczno-gospodarczej i turystycznej gminy. W związku z powyższym projekty w dłuższej perspektywie czasowej będą miały wpływ na szereg korzyści społecznych, gospodarczych i środowiskowych na terenie gminy. Projekt łącznie z projektem komplementarnym jest wykorzystywany przez tych samych użytkowników tj. mieszkańców Gminy Urszulin, turystów oraz osoby przejeżdżające przez gminę.

Gmina Wola Uhruska

- *Budowa oświetlenia drogowego w miejscowości Wola Uhruska – środki własne 61 000,00 zł.*
- *Budowa oświetlenia ulicznego w Zbereżu – 2016-2018- ROP WL 145 210,34 zł.*

Gmina Wiryki

- *Kompleksowa modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Wiryki oraz wykonanie systemu zarządzania oświetleniem - Polski Ład – edycja pierwsza.* Wymiana 518 opraw sodowych na energooszczędne oprawy typu LED wraz z osprzętem oraz inteligentnym systemem sterowania czasem i natężeniem oświetlenia. Montaż dodatkowych 103 opraw wraz z wysięgnikami i osprzętem na istniejących słupach sieci elektroenergetycznej oraz 32 słupów i lamp solarnych w miejscach oddalonych od sieci elektroenergetycznej. Rozstrzygnięto przetarg na kwotę 2.120.287 zł przy dofinansowaniu 1.749.600 zł. Prowadzone są ostatnie dodatkowe prace realizacyjne.

Wzajemne uzupełnianie się programów lokalnych i regionalnych generuje szereg korzyści, zarówno dla beneficjentów, podmiotów funkcjonujących w regionie, jego mieszkańców, jak również dla samych instytucji programowych. Możliwości oddziaływania na siebie tych programów są duże z uwagi na wspólny obszar

geograficzny (przy jednoczesnym różnym zasięgu wsparcia: wymiar lokalny/regionalny) oraz tematyczny.

Wszystkie realizowane i planowane w tym zakresie projekty są ze sobą komplementarne pod względem:

- zakresu prac przewidzianych do wykonania (m.in. modernizacja oraz budowa nowoczesnych systemów oświetlenia),
- celu, jakim jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery, a tym samym ochrona środowiska naturalnego, które jest głównym atutem obszaru powiatu włodawskiego,
- głównych odbiorców rezultatów projektu, którymi są mieszkańcy gminy i powiatu oraz turyści odwiedzający ten region.

Realizacja pakietu tych projektów wzmocni trwałości efektów jednego przedsięwzięcia realizacją innego. Rozwiązanie takie umożliwi w pełni osiągnięcie celu, jakim jest ograniczenia emisji CO₂ oraz pyłu PM₁₀ oraz PM_{2.5} do atmosfery, a także adaptację do zmian klimatu.

Wspólna logika obejmuje wymianę opraw na LED, uzupełnienie punktów w miejscach niedoświetlonych, wdrożenie inteligentnego sterowania (profile/ściemnianie, telegestia), lokalne punkty hybrydowe (tam, gdzie zasadne), ujednoczone standardy eksploatacji i utrzymania. Skumulowany efekt partnerski: mniejsze zużycie energii i emisje, wyższe bezpieczeństwo i spójny standard oświetleniowy w całym OF.

Komplementarność z innymi projektami

- z **trasą i turystyką**: bezpieczne dojścia/dojazdy do węzłów trasy, miejsc rekreacji, punktów widokowych;
- z **dziedzictwem**: poprawa ekspozycji i bezpieczeństwa otoczenia obiektów;
- z **e-usługami**: integracja z systemami zgłoszeń i monitoringu, analityka awarii, zarządzanie profilami świecenia.

Gotowość dokumentacyjna projektu do podjęcia jego realizacji:

(Należy wskazać stan zaawansowania prac nad projektem, tj. czy opracowano dokumentację techniczną, dokumentację środowiskową, uzyskano zezwolenie na realizację inwestycji, czy pozyskano zabezpieczenie środków niezbędnych do realizacji inwestycji. Jeśli nie pozyskano ww. dokumentów, należy wskazać planowany termin ich uzyskania. Ponadto należy wskazać planowaną datę gotowości do przedłożenia wniosku aplikacyjnego wraz z całą dokumentacją aplikacyjną).

Gmina Urszulin - jest w posiadaniu dokumentacji zgłoszeniowej na powyższe modernizacje i budowy oświetlenia.

Decyzja celu publicznego do budowy oświetlenia - pozyskanie do grudnia 2025 r.

Opinia wójta o zajęciu stanowiska w sprawie wymogu przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko- grudzień 2025.

Uzgodnienie z PGE – grudzień 2025

Zgłoszenie budowy – styczeń 2026

Gmina Hańsk - nie posiada obecnie pełnej dokumentacji technicznej dla przedmiotowego przedsięwzięcia. Niemniej jednak, w perspektywie najbliższych sześciu miesięcy planuje opracowanie niezbędnych opracowań, w tym: Projekt wykonawczy branży elektrycznej, obejmujący szczegółowe rozwiązania techniczne

planowanego oświetlenia. Audyt oświetlenia ulicznego, oceniający aktualny stan infrastruktury oraz proponujący optymalne rozwiązania modernizacyjne, Przedmiar robót i kosztorys inwestorski, określające zakres prac oraz szacunkowe koszty realizacji projektu. Prace nad dokumentacją zostaną przeprowadzone w taki sposób, aby umożliwić terminowe złożenie wniosku aplikacyjnego o dofinansowanie i realizację projektu.

Pozostali partnerzy w chwili obecnej nie posiadają dokumentacji technicznej. Planowana gotowości do przedłożenia wniosku aplikacyjnego wraz z całą dokumentacją aplikacyjną – do końca rok 2026

Zgodność realizacji projektu oraz działań Wnioskodawcy/partnera z polityką antydyskryminacyjną i Kartą Praw Podstawowych UE

(należy opisać czy realizacja projektu oraz działania Wnioskodawcy/partnera nie będą skutkować jakąkolwiek dyskryminacją ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną oraz czy będzie realizowany w zgodzie z przepisami antydyskryminacyjnymi, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.)

Realizacja projektu nie będzie powodować jakiejkolwiek dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek ani orientację seksualną. Projekt będzie prowadzony w zgodzie z przepisami antydyskryminacyjnymi, o których mowa w **art. 9 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1060**, oraz z zasadami **Karty Praw Podstawowych UE**, w szczególności **art. 21 (zakaz dyskryminacji)**, **art. 23 (równość kobiet i mężczyzn)** i **art. 26 (integracja osób z niepełnosprawnościami)**.

W szczególności:

- **Równe traktowanie w całym cyklu projektu** – przygotowanie, zamówienia, realizacja i eksploatacja będą prowadzone na podstawie obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminujących kryteriów; w dokumentacji zamówień oraz umowach wykonawczych ujęte zostaną postanowienia dot. równego traktowania i dostępności.
- **Dostępność i projektowanie uniwersalne** – oświetlenie uliczne zostanie zaprojektowane i wykonane z myślą o bezpieczeństwie wszystkich użytkowników, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami: równomierne doświetlenie przejść dla pieszych i ciągów pieszych, ograniczenie olśnienia, odpowiednia barwa i natężenie światła, czytelne oznaczenia stref szczególnej ostrożności.
- **Racjonalne usprawnienia** – w razie potrzeby możliwe będzie czasowe dostosowanie profili świecenia (np. podwyższenie natężenia podczas wydarzeń publicznych), zapewnienie asysty informacyjnej oraz alternatywnych form kontaktu dla osób z różnymi potrzebami.
- **Komunikacja inkluzywna** – informacje o pracach, zmianach organizacji ruchu i przerwach w zasilaniu będą przekazywane językiem prostym, w formatach dostępnych cyfrowo (zgodnych z WCAG 2.1 AA) i na nośnikach w przestrzeni publicznej. Konsultacje i spotkania informacyjne będą organizowane w miejscach dostępnych architektonicznie, z możliwością udziału zdalnego.
- **Zarządzanie i odpowiedzialność** – personel projektu przejdzie krótkie szkolenia z zasad niedyskryminacji i dostępności; wyznaczony zostanie punkt kontaktowy ds. równego traktowania.

- **Procedura skargowa i monitoring** – wdrożona będzie ścieżka zgłaszania i rozpatrywania skarg dotyczących potencjalnej dyskryminacji lub barier w dostępie; monitorowane będzie bezpieczeństwo i komfort użytkowników (m.in. czas usuwania awarii oświetlenia w pobliżu szkół, przejść dla pieszych i węzłów komunikacyjnych).

Infrastruktura oświetleniowa ma **charakter ogólnodostępny** i służy całej społeczności – poprawiając poczucie bezpieczeństwa oraz warunki poruszania się po zmroku, w szczególności dla osób o zwiększonej wrażliwości na zagrożenia (dzieci, seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami). Na etapie przygotowania, realizacji i utrzymania projektu nie zidentyfikowano działań mogących skutkować bezpośrednią lub pośrednią dyskryminacją. W przypadku ujawnienia takiego ryzyka Wnioskodawca i Partnerzy niezwłocznie wdrożą środki naprawcze, aby zapewnić pełną zgodność z **art. 9 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1060** oraz z **art. 21, 23 i 26 Karty Praw Podstawowych UE**.

Zgodność z zasadami horyzontalnymi określonymi w Traktacie o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. oraz z zasadą DNSH.

(należy opisać czy realizacja projektu ma pozytywny wpływ na zasadę równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, czy efekty projektów (produkty, usługi, infrastruktura) będą dostępne dla wszystkich, zgodnie z postanowieniami art. 9 Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych, z poszanowaniem zasad określonych w art. 9 rozporządzenia nr 2021/1060) lub neutralne). Ponadto należy wskazać, w jakim zakresie realizacja inwestycji będzie zgodna z zasadą DNSH).

Projekt będzie miał pozytywny wpływ na realizację polityki zrównoważonego rozwoju. Realizacja zaplanowanych działań doprowadzi do poprawy warunków i komfortu życia mieszkańców gminy. Działania inwestycyjne będą ukierunkowane na osiągnięcie realnego i trwałego zmniejszenia różnic społecznych i ekonomicznych, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony i zachowania środowiska naturalnego. Projekt wpływa pozytywnie na realizację polityki horyzontalnej dotyczącej ochrony środowiska. Efektem realizacji inwestycji, obok korzyści społecznych i gospodarczych, będzie przede wszystkim poprawa walorów środowiska naturalnego. W wyniku realizacji ograniczona zostanie emisja zanieczyszczeń na obszarze objętym bezpośrednim oddziaływaniem projektu. Prowadzenie robót budowlanych nie będzie miało trwałego, znaczącego oddziaływania na bioróżnorodność i panujące ekosystemy. Ewentualne przejściowe, niekorzystne oddziaływanie na środowisko związane z prowadzeniem robót budowlanych ustąpi po ich zakończeniu. Przewiduje się tylko czasowe utrudnienia na ograniczonym terenie w trakcie realizacji inwestycji. Efektem realizacji projektu będzie redukcja emisji zanieczyszczeń do atmosfery, co bez wątpienia będzie miało pozytywny wpływ na przeciwdziałanie zmianom klimatu. Wykonanie niniejszego projektu przyczyni się do realizacji celów pakietu klimatyczno-energetycznego poprzez wykorzystanie w przedmiotowej inwestycji nowoczesnej technologii (typu oświetlenie LED, lamp hybrydowych i nowoczesnych systemów zarządzania infrastrukturą oświetleniową).

Projekt pozwoli na spełnienie potrzeb społecznych oraz częściowe wyeliminowanie zagrożeń ekologicznych. Ważnym aspektem przestrzennym jest

wpływ inwestycji na poprawę atrakcyjności krajobrazowej i wizerunkowej gminy. W ramach realizacji projektu przewidziano wykorzystanie materiałów nieszkodliwych dla środowiska naturalnego oraz rozwiązań uwzględniających odporność projektu na klęski żywiołowe. Przedmiotowy projekt ma pozytywny wpływ na zasadę zrównoważonego rozwoju, gdyż w wyniku realizacji niniejszej inwestycji zaspokojone zostaną bazowe potrzeby społeczności lokalnej i nie będzie ona realizowana kosztem środowiska naturalnego.

Projekt, rezultaty projektu i wdrożone działania umożliwiają wszystkim osobom sprawiedliwe i pełne uczestnictwo na jednakowych zasadach, bez względu na ich płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Równość szans, niedyskryminacja i dostępność

- Cały cykl projektu (przygotowanie, realizacja, eksploatacja) oparty jest na przejrzystych, obiektywnych i niedyskryminujących kryteriach; w dokumentacji zakupowej i umowach przewidziano zapisy dot. równego traktowania i dostępności.
- Infrastruktura oświetleniowa poprawi bezpieczeństwo wszystkich użytkowników przestrzeni publicznej, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami: równomierne oświetlenie przejść dla pieszych i ciągów pieszych, ograniczenie olśnienia, czytelne oznaczenia stref o podwyższonym natężeniu światła.
- Zapewnione będą racjonalne usprawnienia (np. czasowe zwiększanie natężenia oświetlenia podczas wydarzeń), a zgłoszenia dot. dostępności i potencjalnej dyskryminacji będą obsługiwane w ramach przejrzystej procedury.
- Działania informacyjne i konsultacyjne prowadzone będą w sposób inkluzywny (przyjazny język, dostępne formaty cyfrowe zgodne z WCAG 2.1 AA).

Zakres techniczny sprzyjający środowisku i dostępności

- Wymiana/instalacja opraw LED oraz wdrożenie systemów inteligentnego sterowania (profilowanie/ściemnianie, harmonogramy, telegestia) w celu zmniejszenia zużycia energii, podniesienia bezpieczeństwa po zmroku i ograniczenia kosztów eksploatacyjnych.
- Zastosowanie rozwiązań ograniczających olśnienie i zanieczyszczenie światłem (oprawy o pełnym odcięciu strumienia ku górze, kierunkowanie światła na jezdnię/chodniki, barwa światła dostosowana do stref wrażliwych, np. ≤ 3000 K).
- Możliwość stosowania punktów hybrydowych (np. solarno-wiatrowych) tam, gdzie jest to zasadne technicznie i ekonomicznie.

Zasada DNSH (Do No Significant Harm)

Projekt nie powoduje znaczących szkód dla środowiska; oddziaływanie na sześć celów środowiskowych jest pozytywne lub neutralne:

1. **Łagodzenie zmian klimatu – pozytywnie:** oprawy LED i sterowanie zmniejszają zużycie energii i emisje gazów cieplarnianych.
2. **Adaptacja do zmian klimatu – pozytywnie/neutralnie:** dobór opraw i konstrukcji odpornych na ekstremalne warunki; właściwe fundamenty i odwodnienie, unikanie lokalizacji narażonych na podtopienia lub stosowanie zabezpieczeń.
3. **Zasoby wodne – neutralnie:** brak ingerencji w ciek; podczas robót – standardowe środki ochrony (organizacja placu, ograniczanie spływu zawiesin, gospodarowanie odciekami).

4. **Gospodarka o obiegu zamkniętym – pozytywnie/neutralnie:** selektywny demontaż i zagospodarowanie zużytych opraw jako sprzętu elektrycznego i elektronicznego, odzysk surowców, preferencja komponentów modułowych ułatwiających naprawy i recykling.
5. **Zapobieganie zanieczyszczeniom – neutralnie:** ograniczanie hałasu/pyłu podczas robót (harmonogram, zraszanie), sprzęt spełniający normy emisji, stosowanie materiałów o niskiej emisji LZO, właściwe postępowanie z odpadami.
6. **Bioróżnorodność i ekosystemy – neutralnie/pozytywnie:** redukcja zanieczyszczenia światłem dzięki odpowiedniej fotometrii opraw, ekranowaniu i nocnym profilom ściemniania; planowanie prac poza okresami lęgowymi w pobliżu siedlisk wrażliwych.

Monitoring i zarządzanie

- Będą monitorowane wskaźniki efektu: oszczędność energii (MWh/rok), emisje uniknięte (t CO₂/rok), liczba opraw z inteligentnym sterowaniem, udział opraw o obniżonej temperaturze barwowej w strefach wrażliwych, poziom oświetlenia przejść dla pieszych.
- Personel realizujący projekt zostanie przeszkolony w zakresie równego traktowania, dostępności i wymogów środowiskowych; funkcjonować będzie kanał przyjmowania i obsługi skarg/wniosków użytkowników.

PROJEKT NR 5.

Tytuł projektu:	Zwiększenie atrakcyjności obiektów kultury i dziedzictwa kulturowego na obszarze Partnerstwa Nadbużańskiego
Nazwa lidera/wnioskodawcy:	Gmina Wiryki
Partnerzy projektu: należy wymienić wszystkie podmioty zaangażowane w realizację projektu poprzez powielenie poniższej tabeli [wpisz czy dotyczy]	Gmina Hańsk Gmina Urszulin Gmina Ruda-Huta Gmina Stary Brus Gmina Wola Uhruska
Rola partnera w projekcie (w tym udział finansowy):	Każdy partner realizuje zakres inwestycyjny/infrastrukturalny na poziomie swojej jednostki (przygotowanie zamówienia publicznego, wybór wykonawcy realizacja, rozliczenie).

<p>Numer i nazwa Działania w ramach Szczegółowego Opisu Priorytetów programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027:</p> <p>(należy wpisać nr i nazwę Działania oraz uzasadnić zgodność projektu z danym Działaniem, konkretny kod interwencji z danego Działania Programu)</p>	<p>Działanie FELU.11.06 Ochrona dziedzictwa kulturowego obszarów innych niż miejskie EFRR.CP5.II - Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie</p> <p>Kod interwencji: 166 - Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury</p>
<p>Okres realizacji:</p>	<p>2025-2029</p>
<p>Całkowita wartość projektu: szacowana całkowita wartość projektu (koszty kwalifikowalne + niekwalifikowalne)</p>	<p>14.180.000,00 zł</p>
<p>Kwota dofinansowania:</p>	<p>11.996.000,00 zł</p>
<p>Planowany wkład własny Wnioskodawcy:</p>	<p>2.454.000,00 zł</p>
<p>Inne źródło finansowania:</p>	<p>Możliwe źródła finansowania: Fundusze unijne Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (np. programy ochrony zabytków); budżet gminy; współpraca z partnerami prywatnymi i organizacjami pozarządowymi</p>
<p>Krótki opis projektu: (należy wskazać opis potrzeby realizacji projektu, cel, przedmiot, wskazanie głównych odbiorców projektu, zakres rzeczowy).</p>	
<p>Podniesienie atrakcyjności obiektów kultury oraz miejsc dziedzictwa kulturowego; zwiększenie dostępności oferty kulturalnej i edukacyjnej dla mieszkańców i turystów; ochrona i zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego, w tym miejsc pamięci oraz zabytków poprzez:</p> <p>1) Inwestycja w przestrzeń artystyczną: nowoczesne wyposażenie sali widowiskowej Domu Kultury w Dubecznie, w tym modernizacja o wyposażenie sali widowiskowej w celu podniesienia jakości organizowanych wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych – inwestycja obejmuje zakup nowoczesnego sprzętu audio-</p>	

wizualnego, oświetleniowego, systemów nagłośnieniowych oraz elementów scenicznych, które poprawią komfort artystów i widzów;

2) Zielona Kultura – Wsparcie Infrastruktury Turystyki w Gminie Hańsk: zagospodarowanie palcu przy Gminnym Ośrodku Kultury – wykonanie zielonego skweru z nowoczesnym małym parkiem, fontanny, nasadzenia roślinności i ławki, budowa altany lub zadaszonej sceny plenerowej do organizacji wydarzeń kulturalnych, stworzenie strefy relaksu z elementami małej architektury (ławki, leżaki, pergole), instalacja nowoczesnego oświetlenia LED zasilanego energią odnawialną, instalacja tablic edukacyjnych promujących ochronę środowiska i dziedzictwo kulturowe w regionie;

3) Adaptacja i remont budynku po byłej hali sportowej na Centrum Kultury w Woli Uhruskiej: remontowi i adaptacji będzie podlegał budynek jednopiętrowy, niepodpiwniczony z wejściem głównym oraz wyjściem ewakuacyjnym, posiada dwie sale w tym jedną dużą o charakterze kinowym, pokój kierownika, magazynek, zaplecze socjalno-techniczne, hol wejściowy, wiatrołap, WC personelu, WC dla kobiet oraz dla mężczyzn, w tym dla osób z niepełnosprawnością, pomieszczenie porządkowe; budynek centrum kultury wyposażony zostanie niezbędne instalacje: wodno-kanalizacyjną, centralnego ogrzewania, elektryczną, odgromową;

4) Renowacja i inwentaryzacja przydrożnych kapliczek i krzyży na terenie gminy Wola Uhruska: ewidencja, opis i odnowienie istniejących przydrożnych oraz śródpolnych krzyży, kapliczek i miejsc pamięci, w tym inwentaryzacja kapliczek i krzyży, renowacja zewidencjonowanych obiektów, spisanie ich historii, postawienie tablic z ich historią, stworzenie ścieżki dydaktycznej szlakiem krzyży i kapliczek, która będzie stanowiła nową ofertę kulturalno-edukacyjną skierowaną, w szczególności do dzieci i młodzieży i stanowiącą element edukacji obywatelskiej.

5) Ochrona, rozwój i promowanie materialnego dziedzictwa kulturowego gminy Wyryki poprzez roboty modernizacyjne dotyczące małej architektury o charakterze zabytkowym, takiej jak figury i kulturowym, jak krzyże i kapliczki wraz z utworzeniem pieszych ścieżek tematycznych, która będzie stanowiła nową ofertę kulturalno-edukacyjną skierowaną, w szczególności do dzieci i młodzieży i stanowiącą element edukacji obywatelskiej.

6) Rewitalizacja budynku dawnego Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego (kościół polskokatolickiego w Rudzie-Hucie): roboty budowlane i modernizacyjne dotyczące budynku kościoła i jego otoczenia; instalacje elektryczne i teletechniczne budynku; zagospodarowanie terenu, w tym ścieżki i elementy małej architektury; roboty konserwatorskie; nadzór inwestorski; W ramach realizacji przedsięwzięcia powstanie Izba Pamięci i Muzeum Kultury Regionalnej, stanowiących nowoczesną przestrzeń ekspozycyjną i edukacyjną, służącą zachowaniu oraz popularyzacji lokalnego dziedzictwa historycznego, artystycznego i społecznego. Obiekt zostanie wyposażony w niezbędne urządzenia i elementy wystawiennicze umożliwiające prowadzenie działalności kulturalnej, edukacyjnej i społecznej. Dzięki inwestycji dawny kościół odzyska swoją wartość historyczną i estetyczną, a jednocześnie stanie się ważnym ośrodkiem kultury i tożsamości regionalnej, pełniąc funkcję miejsca spotkań, wydarzeń kulturalnych i inicjatyw integrujących lokalną społeczność. Projekt przyczyni się tym samym do ożywienia przestrzeni publicznej,

wzmocnienia atrakcyjności turystycznej gminy oraz trwałej ochrony dziedzictwa kulturowego regionu.

7) Remont zabytkowego budynku kościoła wraz z dzwonnica w Starym Brusie: osuszenie fundamentów; wykonanie izolacji poziomej, naprawa poszycia dachu i wykonanie orynnowania, tynki zewnętrzne, roboty rozbiórkowe, prace związane z nałożeniem nowego tynku, rozstawienie, wykonanie prac z rusztowań oraz demontaż rusztowań po wykonaniu prac, wywiezienie materiałów z rozbiórki (segregacja i utylizacja odpadów, transport materiałów z rozbiórki). Dzięki realizacji inwestycji obiekt zyska nowe, trwałe funkcje kulturowo-edukacyjne, umożliwiające organizację wydarzeń artystycznych, warsztatów, spotkań i działań integrujących lokalną społeczność. Rewitalizacja zabytkowego kościoła i dzwonnicy przyczyni się do ochrony dziedzictwa historycznego gminy, poprawy stanu technicznego i estetycznego obiektu oraz zwiększenia jego dostępności dla mieszkańców i odwiedzających. W efekcie projekt wzmocni potencjał kulturowy i edukacyjny regionu, nadając zabytkowi nowe znaczenie w życiu społecznym i kulturalnym Starego Brusa.

8) Przebudowa, remont lub modernizacja i wyposażenia obiektów bibliotek: przebudowa i adaptacja pomieszczeń piwnicznych na sale warsztatowo-magazynowe wraz z wyposażeniem, oraz doposażeniem sali widowiskowo-koncertowej w Urszulinie.

9) Wykonanie prac konserwatorskich w budynku kościoła parafialnego pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Wereszczynie. Zakres prac konserwatorskich: pokrycie dachowe wraz z deskowaniem, konstrukcja wieży wraz z elewacją drewnianą, konstrukcja kondygnacji babińca wraz z elewacją drewnianą, konstrukcja fundamentów. Prace remontowe wieży kościelnej przy zabytkowym Kościele w Wereszczynie: Demontaż organów (stanowiących podporę konstrukcji wieży). Demontaż konstrukcji wieży (wraz z chórem) z babińcem. Wzmocnienie punktowe fundamentów. Analiza rozebranych elementów konstrukcji drewnianej pod kątem możliwości ponownego wykorzystania (szacunek ponownego wykorzystania ok 10 – 20 % elementów. Odtworzenie konstrukcji szkieletowej wieży z babińcem. Wykonanie zadaszania (z użyciem elementów pochodzących z rozbiórki). Montaż organów. Wykonanie odeskowania wieży z babińcem. Wykonanie podłoża i posadzki z babińcem. Renowacja schodów drewnianych babińca i wieży. Efektem realizacji inwestycji będzie zachowanie i odnowienie jednego z najcenniejszych zabytków sakralnych regionu, przy jednoczesnym dostosowaniu go do pełnienia funkcji kulturowo-edukacyjnych, takich jak organizacja koncertów, spotkań, lekcji historii lokalnej czy wydarzeń artystycznych. Przedsięwzięcie przyczyni się do ochrony dziedzictwa kulturowego Wereszczyna, wzmocnienia jego znaczenia w sieci regionalnych atrakcji historycznych oraz zwiększenia dostępności obiektu dla społeczności lokalnej i odwiedzających. Dzięki realizacji projektu zabytkowy kościół odzyska dawny blask, stając się miejscem żywej kultury, edukacji i integracji społecznej.

Uzasadnienie zintegrowanego charakteru przedsięwzięcia: (należy uzasadnić zintegrowany charakter działań (w tym opis terytorialnego zasięgu projektu), jego odbiorców oraz wskazać oddziaływanie na rozwiązywanie wspólnych problemów, wykorzystanie potencjałów obszaru funkcjonalnego (terytorium współpracy JST) oraz sposób w jaki projekt wpisany jest cele strategii IIT)

Projekt „**Zwiększenie atrakcyjności obiektów kultury i dziedzictwa kulturowego**” ma charakter **zintegrowany**, ponieważ obejmuje wspólne działania kilku jednostek samorządu terytorialnego (Gmina Wiryki – lider oraz partnerzy: Gmina Hanna, Gmina Ruda-Huta, Gmina Stary Brus, Gmina Wola Uhruska i GOKSiT w Woli Uhruskiej). Realizacja odbywa się na **obszarze funkcjonalnym przygranicznych gmin województwa lubelskiego**, które łączą podobne uwarunkowania społeczno-gospodarcze, wspólne dziedzictwo kulturowe i tożsamość historyczną, a także zmagają się z analogicznymi problemami rozwojowymi (peryferyjność, odpływ ludności, niska dostępność oferty kulturalnej). **Terytorialny zasięg projektu** obejmuje obszar kilku gmin położonych w sąsiedztwie, co pozwala na skoordynowane inwestycje w infrastrukturę kultury (adaptacje, remonty, konserwacje, wyposażenie), otoczenie miejsc pamięci (cmentarze, kapliczki, krzyże) oraz rozwój oferty edukacyjnej i turystycznej (ścieżki tematyczne, przestrzenie plenerowe). Dzięki temu powstaje **spójna sieć powiązanych obiektów i atrakcji** o zasięgu ponadgminnym.

Odbiorcami projektu są mieszkańcy całego obszaru funkcjonalnego – dzieci i młodzież, osoby dorosłe, seniorzy, a także osoby z niepełnosprawnościami (modernizacja uwzględniają zasady dostępności). W wymiarze zewnętrznym projekt kierowany jest również do turystów krajowych i zagranicznych, zwłaszcza ze względu na przygraniczne położenie obszaru, co sprzyja współpracy transgranicznej i rozwojowi ruchu turystycznego.

Projekt odpowiada na **wspólne problemy JST**, takie jak:

- niewystarczająca dostępność i jakość infrastruktury kulturalnej,
- degradacja obiektów dziedzictwa kulturowego i miejsc pamięci,
- niska rozpoznawalność i atrakcyjność turystyczna regionu,
- ograniczona oferta spędzania wolnego czasu i integracji społecznej.

Jednocześnie wykorzystuje **potencjały obszaru funkcjonalnego**: bogate dziedzictwo historyczne i wielokulturowe (katolickie, prawosławne, unickie, ewangelickie), różnorodne zasoby materialne (zabytkowe świątynie, cmentarze, kapliczki, budynki kultury), walory środowiskowe i przyrodnicze. Poprzez ich zachowanie, udostępnienie i promocję, projekt wzmacnia lokalną tożsamość, podnosi atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną obszaru oraz buduje więzi społeczne.

Projekt jest zgodny z **celami strategii IIT**, ponieważ:

- wspiera **ochronę i promocję dziedzictwa kulturowego**,
- zwiększa **dostępność usług kultury** w mniejszych gminach,
- przyczynia się do **rozwoju turystyki i gospodarki opartej na kulturze**,
- sprzyja **zrównoważonemu rozwojowi terytorialnemu** poprzez partnerską współpracę JST,
- wzmacnia **spójność społeczną** i przeciwdziała negatywnym trendom demograficznym poprzez podnoszenie jakości życia.

W rezultacie działania w ramach projektu tworzą **komplementarny i zintegrowany system obiektów kultury i dziedzictwa**, który pełni funkcję

zarówno lokalną (miejsce spotkań, edukacji, integracji mieszkańców), jak i ponadlokalną (atrakcja turystyczna, element marki regionu).

Komplementarność projektu z projektami realizowanymi z innych środków publicznych, w szczególności ze środków Unii Europejskiej: (należy wskazać projekty komplementarne z opisem powiązań między projektami, w tym inne projekty planowane w Strategii IIT)

Komponenty wzajemnie się uzupełniają: prace przy obiektach (konserwacje, adaptacje), doposażenie przestrzeni prezentacji (sale, wystawy, multimedia), porządkowanie otoczenia (mała architektura, dostępność), ścieżki interpretacyjne i program wydarzeń. Efekt to spójny łańcuch wartości: zasób → atrakcyjna ekspozycja → dostęp → oferta programowa → promocja.

Komplementarność z innymi projektami

- z **trasą i turystyką**: obiekty stają się „treścią” szlaków; powstają pętle tematyczne i punkty interpretacji;
- z **oświetleniem**: doświetlenie dojsć i placów zwiększa bezpieczeństwo i komfort odwiedzających;
- z **e-usługami**: digitalizacja zbiorów, wirtualne zwiedzanie, rezerwacje biletów i wydarzeń, wspólna komunikacja.

Gotowość dokumentacyjna projektu do podjęcia jego realizacji:

(Należy wskazać stan zaawansowania prac nad projektem, tj. czy opracowano dokumentację techniczną, dokumentację środowiskową, uzyskano zezwolenie na realizację inwestycji, czy pozyskano zabezpieczenie środków niezbędnych do realizacji inwestycji. Jeśli nie pozyskano ww. dokumentów, należy wskazać planowany termin ich uzyskania. Ponadto należy wskazać planowaną datę gotowości do przedłożenia wniosku aplikacyjnego wraz z całą dokumentacją aplikacyjną).

Planowana data opracowania dokumentacji i załączników niezbędnych do wniosku 2025 - 2028. W przypadku, gdy jest to wymagane uzyskanie pozwolenia na budowę lub zgłoszenie robót budowlanych 2026 – 2027.

Zgodność realizacji projektu oraz działań Wnioskodawcy/partnera z polityką antidyskryminacyjną i Kartą Praw Podstawowych UE

(należy opisać czy realizacja projektu oraz działania Wnioskodawcy/partnera nie będą skutkować jakkolwiek dyskryminacją ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną oraz czy będzie realizowany w zgodzie z przepisami antidyskryminacyjnymi, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.)
Realizacja projektu nie będzie powodować jakiegokolwiek dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek ani orientację seksualną.

Projekt będzie prowadzony w zgodzie z przepisami antydyskryminacyjnymi, o których mowa w **art. 9 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1060**, oraz z zasadami **Karty Praw Podstawowych UE**, w szczególności **art. 21 (zakaz dyskryminacji)**, **art. 23 (równość kobiet i mężczyzn)** i **art. 26 (integracja osób z niepełnosprawnościami)**.

W szczególności:

- **Równe traktowanie w całym cyklu projektu** – przygotowanie, zamówienia publiczne, realizacja i eksploatacja będą prowadzone na podstawie obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminujących kryteriów; w dokumentacji przetargowej i umowach znajdują się postanowienia dotyczące równego traktowania i dostępności.
- **Dostępność i projektowanie uniwersalne** – modernizacje/adaptacje obiektów kultury i miejsc dziedzictwa uwzględnią: bezprogowe wejścia i ciągi komunikacyjne, pochylnię lub windę, dostępne toalety, kontrastowe i czytelne oznakowanie, oświetlenie ograniczające oślnienie, miejsca siedzące o zróżnicowanej wysokości, przestrzeń manewrową oraz elementy prowadzące i ostrzegawcze.
- **Dostępność informacyjna i cyfrowa** – materiały i treści (tablice, publikacje, serwisy/aplikacje) będą przygotowane w formach przyjaznych różnym grupom użytkowników: prosty język, powiększona czcionka, wysoki kontrast, audiodeskrypcja, napisy do materiałów wideo, wersje cyfrowe zgodne z **WCAG 2.1 AA**; w miarę potrzeb stosowane będą pętle indukcyjne i tłumaczenie na PJM.
- **Racjonalne usprawnienia** – na wniosek uczestników odwiedzających wydarzenia/obiekty będą zapewniane odpowiednie dostosowania (asysta, pierwszeństwo obsługi, ciche godziny, alternatywne formaty treści).
- **Neutralność światopoglądowa i włączający program** – oferta kulturalna i edukacyjna będzie kształtowana tak, aby odzwierciedlać różnorodność społeczności i nie wykluczać żadnej grupy; dostęp do przestrzeni i usług będzie równy niezależnie od przekonań.
- **Zarządzanie i odpowiedzialność** – personel projektu przejdzie krótkie szkolenia z zasad niedyskryminacji i dostępności; zostanie wyznaczony punkt kontaktowy ds. równego traktowania.
- **Procedura skargowa i monitoring** – wdrożona zostanie przejrzysta ścieżka zgłaszania i rozpatrywania skarg dotyczących potencjalnej dyskryminacji lub barier w dostępie; monitorowane będą wskaźniki korzystania z oferty (z poszanowaniem ochrony danych), a zidentyfikowane bariery będą usuwane na bieżąco.

Na etapie przygotowania, realizacji i utrzymania projektu nie zidentyfikowano działań mogących skutkować bezpośrednią lub pośrednią dyskryminacją. W przypadku ujawnienia ryzyka Wnioskodawca i Partnerzy niezwłocznie wdrożą środki naprawcze, tak aby zapewnić pełną zgodność z **art. 9 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1060** oraz z **art. 21, 23 i 26 Karty Praw Podstawowych UE**.

Zgodność z zasadami horyzontalnymi określonymi w Traktacie o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. oraz z zasadą DNSH. (należy opisać czy realizacja projektu ma pozytywny wpływ na zasadę równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, czy efekty projektów (produkty, usługi, infrastruktura) będą dostępne dla wszystkich, zgodnie z postanowieniami art. 9 Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych, z poszanowaniem zasad określonych w art. 9 rozporządzenia nr 2021/1060) lub neutralne). Ponadto należy wskazać, w jakim zakresie realizacja inwestycji będzie zgodna z zasadą DNSH)

Projekt „Zwiększenie atrakcyjności obiektów kultury i dziedzictwa kulturowego” jest zgodny z zasadami horyzontalnymi określonymi w TFUE (art. 8 – równość kobiet i mężczyzn; art. 10 – przeciwdziałanie dyskryminacji; art. 11 – integracja wymogów ochrony środowiska) oraz z art. 9 rozporządzenia (UE) 2021/1060. Realizacja ma pozytywny wpływ na równość szans i niedyskryminację – w tym dostępność dla osób z niepełnosprawnościami – a efekty projektu (produkty, usługi, infrastruktura) będą dostępne dla wszystkich, zgodnie z art. 9 Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami.

Równość szans, niedyskryminacja i dostępność

- Brak dyskryminacji: przygotowanie, zamówienia, realizacja i eksploatacja będą prowadzone na podstawie obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminujących kryteriów; dokumentacja zakupowa i umowy wykonawcze zawierają postanowienia o równym traktowaniu i dostępności. Działania nie będą skutkować dyskryminacją ze względu na płeć, rasę/pochodzenie etniczne, religię/światopogląd, niepełnosprawność, wiek ani orientację seksualną, zgodnie z art. 9 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1060.
- Projektowanie uniwersalne: modernizacje/adaptacje obiektów przewidują bezprogowe wejścia, dostępne ciągi, pochylnię lub windę, dostępne toalety, miejsca odpoczynku o zróżnicowanej wysokości siedzisk, odpowiednią przestrzeń manewrową, elementy prowadzące i ostrzegawcze, oświetlenie ograniczające olśnienie.
- Dostępność treści i usług: ekspozycje i wydarzenia będą inkluzywne (prosty język, audiodeskrypcja, napisy, PJM, pętle indukcyjne, makiety dotykowe, materiały w druku powiększonym); kanały cyfrowe (strona/aplikacja) – zgodne z WCAG 2.1 AA.
- Racjonalne usprawnienia: na wniosek odwiedzających zapewnione będą dostosowania (asysta, ciche godziny, alternatywne formaty treści).
- Zarządzanie i monitoring: personel przeszkolony z zasad niedyskryminacji i dostępności; funkcjonuje punkt kontaktowy ds. równego traktowania oraz procedura przyjmowania i rozpatrywania skarg. Mierzone będą wskaźniki dostępności i satysfakcji użytkowników.

Zasada DNSH (Do No Significant Harm) – zgodność i środki zaradcze

Projekt nie powoduje znaczących szkód dla środowiska; oddziaływanie na sześć celów środowiskowych jest pozytywne lub neutralne, z zastosowaniem poniższych rozwiązań:

1. Łagodzenie zmian klimatu (pozytywnie/neutralnie) – poprawa efektywności energetycznej obiektów bez uszczerbku dla wartości zabytkowych (modernizacja instalacji, energooszczędne oświetlenie ekspozycji,

niskoemisyjne źródła ciepła tam, gdzie to możliwe technicznie), optymalizacja zużycia energii w systemach HVAC; zarządzanie energią (BMS), strefowanie i odzysk ciepła.

2. Adaptacja do zmian klimatu (pozytywnie/neutralnie) – rozwiązania ograniczające skutki upałów i nawałnych deszczy (zacienianie, retencja rozproszona, poprawa odwodnienia, kontrola wilgotności w salach ekspozycyjnych), ochrona substancji zabytkowej przed zawilgoceniem; unikanie lokalizacji/technologii zwiększających ryzyko.
3. Zasoby wodne i środowisko morskie (neutralnie) – racjonalizacja zużycia wody (armatura oszczędzająca, ewentualna retencja do celów porządkowych/zieleni), brak ingerencji w ciekły; podczas robót – zabezpieczenia przed spływem zawiesin i zanieczyszczeń.
4. Gospodarka o obiegu zamkniętym (pozytywnie) – konserwatorska zasada minimalnej ingerencji i odwracalności; preferencja naprawy nad wymianą; selektywna rozbiórka i segregacja odpadów (w tym BDO), ponowne użycie materiałów i elementów wyposażenia, dobór materiałów trwałych, naprawialnych i kompatybilnych z substancją zabytkową.
5. Zapobieganie zanieczyszczeniom (neutralnie) – stosowanie materiałów niskoemisyjnych (niska zawartość LZO), ograniczenie hałasu i pylenia podczas prac (harmonogram, osłony, zraszanie), sprzęt spełniający normy emisji spalin; właściwe postępowanie z ewentualnymi substancjami niebezpiecznymi (np. stare farby/kleje).
6. Bioróżnorodność i ekosystemy (neutralnie/pozytywnie) – prace prowadzone głównie w istniejącej kubaturze/na terenach przekształconych; jeżeli pojawiają się kolizje (np. siedliska ptaków/szczelinowe siedliska nietoperzy), zastosowane zostaną środki łagodzące (okna czasowe poza lęgami, zabezpieczenia wlotów, budki zastępcze, odpowiednie oświetlenie nocne o ograniczonym rozproszeniu).

Projekt realizuje zasady horyzontalne TFUE (art. 8, 10, 11) oraz art. 9 rozporządzenia (UE) 2021/1060, zapewnia równość szans, niedyskryminację i dostępność (CRPD art. 9). Oddziaływania środowiskowe są pozytywne lub neutralne, zgodne z zasadą DNSH. W przypadku identyfikacji ryzyk zostaną niezwłocznie wdrożone działania korygujące (techniczne, organizacyjne lub harmonogramowe), aby utrzymać pełną zgodność z powyższymi zasadami.